NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok X. Kraków, sobota 30 kwietnia 1927 Nr. 110

NOWY DZIENNIK

. administracji: Kraków. ul. Orzeszkowej 7.
79. — Konto czekowe P. K. O. w Krakowie 400.630.
Spółki Wydawniczej „NOWY DZIENNIK".
omunikaty należy nadsyłać wprost do Administracji.
unikaty przesłane redakcji nie będą uwzględnione.
w redakcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada.
aktor naczelny przyjmuje od godz. 12 do 1 w południe.

Cena numeru 20 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 5'00 kwart. Zł. 15'00
w Krakowie z odnoszen. do domu „ „ 5'20 „ „ 15'60
Na prowincji z przesyłką poczt. „ „ 5'60 „ „ 16'80
Zagranicą z przesyłką pocztową „ „ 9'00 „ „ 27'00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0'15, wiersz milimetr. 1-szp. Zł. 0'20, nadesłane Zł. 0'60, wiersz milim. 1-szp. w tekście Zł. 0'85, wiersz milim. 1-szp. na 1-ej stronie Zł. 1'—, gratulacje Zł. 10, inseraty zamiejscowe o 50%, zagranicz. o 100% droższe.

Program finansowy rządu, a opozycja Grabskiego

Kraków, 29 kwietnia.

O samej pożyczce zrobiła się ostatnio jakoś cicho, ale zato rozgorzała na tle pożyczki — jak to zwykle u nas bywa — walka osobista. Jedynym właściwie teoretycznym przeciwnikiem pożyczki jest obecnie były premjer Władysław Grabski, który niezrażony życiowem bankructwem swoich teoryj ekonomicznych pragnie pomimo to narzucić społeczeństwu swój program sanacji o własnych siłach. Gdy zaś z pośród ekonomistów polskich prof. Adam Krzyżanowski był właśnie tym, który pierwszy i z największym naciskiem wykazywał konieczność zaciągnięcia większej pożyczki zagranicą, przeto nie ufając widocznie rzeczowym swoim argumentom począł ostatnio p. Grabski w rozlicznych artykułach atakować tego wybitnego ekonomistę, jako szerzyciela defetyzmu, pragnącego z lekkiem sercem zaprzedać Polskę w niewolę kapitału zagranicznego, choćby nawet niemieckiego. Na tle tej kampanji zrodziły się w zbliżonej do p. Grabskiego prasie prawicowej różne plotki o rzekomej scysji pomiędzy ministrem Czechowiczem, a prof. Krzyżanowskim, która rzekomo doprowadziła do usunięcia prof. Krzyżanowskiego od udziału w dalszych rokowaniach pożyczkowych.

Ataki te skłoniły prof. Krzyżanowskiego do napisania dwóch obszernych artykułów w „Czasie", których celem jest zapobieżenie dezorjentacji opinji publicznej przez artykuły p. Grabskiego i wyjaśnienie właściwego znaczenia prowadzonej przez Rząd obecny polityki finansowej, oraz opozycji uprawianej przez p. Grabskiego. Porównanie programu finansowego p. Grabskiego z r. 1925 z programem obecnego Rządu powinno dać jasną odpowiedź tym, którzy uwiedzeni frazesami patrjotycznymi p. Grabskiego skłonni byliby istotnie uważać zaciągnąć się mającą pożyczkę za szkodliwą i niebezpieczną dla naszej samodzielności.

Prof. Krzyżanowski słusznie zarzuca p. Grabskiemu, że w jego mętnej i chaotycznej głowie wszystkie problemy układają się na jednym poziomie, a nie umie on rozróżnić spraw ważnych od mniej ważnych. Nie zdając sobie dotychczas sprawy, że przyczyną rozbicia się jego reformy finansowej była nadmierna emisja bilonu, zrazu usiłował on swe niepowodzenie wytłumaczyć nieurodzajem roku 1924. Ostatnio zarzucił on tą teorję „meteorologiczną", a natomiast winę swego bankructwa przypisuje Bankowi Polskiemu, który jakoby emitował zbyt wiele banknotów. Charakterystyczna ta próba zrzucenia własnej winy na cudze barki dowodzi, jak dalece niezdolnym jest p. Grabski nawet i teraz jeszcze zrozumieć przyczynę swego niepowodzenia. Występując obecnie, niby Rejtan, jako obrońca samostarczalności Polski popada p. Grabski w sprzeczność z własną swoją polityką z przed niedawnego czasu. Wszak on to właśnie sam zaciągnął pożyczkę włoską (za którą według ujawnionych obecnie szczegółów płacimy 22 procent rocznie), oraz pożyczkę u Dillona, który był i jest znany, jako bankier Niemiec. Zbyt pewnie również polega p. Grabski na osiągniętych przez nas sukcesach gospodarczych, argumentując, że mamy podostatkiem kredytów w Banku Polskim, tak, iż obcy kredyt jest nam niepotrzebny.

Słusznie zauważa prof. Krzyżanowski, nie zaprzeczając wielu objawów poprawy naszej sytuacji gospodarczej, że podstawy tej poprawy nie są obecnie jeszcze bardzo pewne (bilans handlowy się psuje!) a możliwy nieurodzaj mógłby stać się znowuż dla nas katastrofą, jeżeli pożyczki nie zaciągniemy lub źle ją użyjemy. Słusznem zatem jest stanowisko Rządu, który chcąc zabezpieczyć złotego przed możliwością podobnych niespodzianek, pragnie równocześnie z ustawową stabilizacją jego na obecnym poziomie zaciągnąć większą pożyczkę stabilizacyjną w ten sposób, że uzyskana z pożyczki pierwsza rata (ponad 35 miljonów dolarów) złożona będzie w Banku Polskim jako rezerwa walutowa.

Prof. Krzyżanowski zaznacza, że różnica między p. Grabskim a obecnym rządem leży w tem że gdy p. Grabski przeznaczył pożyczkę na inwestycje, pomimo, że podstawy walutowe złotego były jeszcze słabe, to Rząd obecny przeznacza pożyczkę przedewszystkiem na stabilizację złotego uważając, że przez to potanieje kredyt krótkoterminowy a temsamem dopiero otworzy się droga do kredytu długoterminowego. Punktem wyjścia tej polityki Rządu jest nadzieja, że pożyczka obecna będzie niejako kluczem, który otworzy nam drogę do zamkniętych dla nas dotychczas zagranicznych rynków kapitału. Takim istotnie był przebieg wypadków w Niemczech.

Ta krytyka programu p. Grabskiego i obrona stanowiska obecnego Rządu w kwestji pożyczki ma wartość pozytywną nie tyle ze względu na osobę p. Grabskiego, który z pewnością artykułami swemi nie poprawi swojej renomy, zepsutej swą polityką, ile ze względu właśnie na pewną dezorjentację opinji publicznej, wywołaną wystąpieniami p. Grabskiego i jego popleczników a sięgającą, jak się zdaje nawet do sfer decydujących w tej sprawie. Może wystąpienie prof. Krzyżanowskiego przyczyni się do popchnięcia z miejsca sprawy pożyczki, która jakoś utknęła ostatnio na martwym punkcie?

Dr. B. S.

Urodzaje zapowiadają się niezbyt pomyślnie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 28. 4. Sin. W uzupełnieniu wczorajszej wiadomości o konferencji, która się odbyła w ministerstwie przemysłu i handlu, dowiadujemy się, że głównym tematem konferencji była sprawa naszego bilansu handlowego, który budzi szczególny niepokój z powodu zwiększającego się coraz bardziej importu i z powodu również niepewnych widoków urodzajów. I tak naczelnik wydziału produkcji rolnej oświadczył, że wiadomości o urodzajach muszą napełnić nas pewnym niepokojem. W niektórych okolicach kraju trzeba będzie przyjść rolnikom z pomocą, gdyż nagół urodzaje będą gorsze. Najmniej pomyślnie zapowiadają się zbiory na terenie województwa warszawskiego i w okolicach podgórskich.

Następnie kierownik działu ekonomicznego Związku Kółek rolniczych stwierdza, że ozimina, która niedawno czerwieniała, już czernieje, że spóźnienie robót rolnych zniweczyło wszelkie plany rolników, którzy zamierzali zmniejszyć ilość siły roboczej w związku z ostatnim wzrostem cen na paszę.

Biorąc to wszystko pod uwagę należy wyrazić zdziwienie z powodu kunktatorskiej polityki pewnych czynników w zadecydowaniu sprawy pożyczki. Faktem jest, że dotychczas jeszcze p. Monnet, który bawi w Paryżu, nie otrzymał pozytywnej odpowiedzi rządu polskiego.

Szczegóły rozporządzenia o nadzwyczajnej komisji
do walki z nadużyciami

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 28 4. Sin. Jak donieśliśmy, na jednem z ostatnich posiedzeń rady ministrów przyjęto rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o powołaniu nadzwyczajnej komisji do walki z nadużyciami, naruszającemi interesy państwa. W dniu wczorajszym rada ministrów postanowiła przedłożyć panu Prezydentowi do podpisania skład komisji. Skład ten ustala drugi artykuł rozporządzenia prezydenta, który określa: Komisja składa się z prezesa i czterech członków, mianowanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek rady ministrów z pośród sędziów, prokuratorów cywilnych i wojskowych oraz członków kolegjum Najwyższej Izby Kontroli Państwa. (Skład komisji podajemy w rubryce „Dzień polityczny" na str. 5. — Red.)

Artykuł 3 dekretu brzmi: w zakres czynności komisji nadzwyczajnej wchodzi wykrywanie i dochodzenie czynności karygodnych, naruszających interesy państwa, w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych, monopolach oraz zakładach fundacyjnych i spółkach, o ile pozostają w stosunku do skarbu państwa. Artykuł ten wyklucza z pod kompetencji komisji nadzwyczajnej stowarzyszenia, które mają cele religijno-naukowe.

Art. 6. brzmi: a) Komisja nadzwyczajna przystępuje do badania sprawy przekazanej jej przez prezesa rady ministrów lub kolegjum Najwyższej Izby Kontroli Państwa, b) z własnej inicjatywy, gdy posiadane przez komisję materjały pozwalają przypuszczać karygodne naruszenie interesów państwa.

Art. 8. określa, że przewodniczący i członkowie komisji nadzwyczajnej oraz sędziowie i prokuratorowie powołani do prac upoważnieni są prowadzić śledztwo na całym obszarze państwa. — Rozporządzenie to zostanie podpisane w dniach najbliższych.

Wicepremjer Bartel przeciw wstrzymaniu podwyżki czynszu

od mieszkań dwupokojowych

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 28 4 (Sin) Wicepremjer Bartel przyjął delegację zarządu Związku zrzeszeń właścicieli nieruchomości miejskiej, która wystąpiła przeciw zgłoszonemu przez Zrzeszenie lokatorów postulatowi, aby wstrzymane podwyżki komornego rozciągnięto na mieszkania dwupokojowe.

Wicepremjer Bartel oświadczył delegacji, że jest przeciwny zawieszeniu rozciągnięcia podwyżki komornego od lokali dwupokojowych i obiecał, że ze swej strony nie będzie popierał wniosku lokatorów o odroczenie.

Zarząd główny stronnictwa Ch. D. domaga się

rychłego zwołania Sejmu

Telefonem od naszego korespondenta.

Warszawa, 28 4, Sin. Dziś obradował zarząd główny Chrześcijańskiej Demokracji. Pos. Chaciński referował sytuację polityczną. Uchwalono rezolucję, domagającą się rychłego zwołania nadzwyczajnej sesji sejmowej celem dokończenia ordynacji wyborczej do samorządów, przeprowadzenia ustawy o zgromadzeniach oraz celem załatwienia sprawy podwyżki dla urzędników państwowych.

———

Rząd nie spieszy się z rozpisaniem wyborów do rady miejskiej

we Lwowie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Lwów. 28. 4. (O) W związku ze sprawą rozpisania wyborów samorządowych w województwach Małopolski wschodniej z wyłączeniem Lwowa, Wasz korespondent dowiaduje się z bardzo miarodajnego źródła, że sprawa wyborów do rady miejskiej we Lwowie nie jest jeszcze aktualna i nie może być rozpatrywana. Aby się stała aktualna, potrzebny jest wniosek wojewody lwowskiego co do rozwiązania rady lwowskiej. Wniosku takiego dotychczas niema. Także w miarodajnych sferach nie jest wiadomem, aby opracowany już był rządowy statut autonomiczny dla gminy miasta Lwowa, o czem we Lwowie krążą pogłoski.

Kto dziękował za odroczenie wyborów do kahału we Lwowie?

Nareszcie wylazło szydło z worka!

(Telefonem od naszego korespondenta)

Lwów. 28. 4. (O) „Dziennik Lwowski", organ wicepremjera Bartla, przynosi dziś sensacyjną wiadomość. Donosi mianowicie, że ostatnie zarządzenie ministra Dobruckiego w sprawie zawieszenia wyborów do kahału lwowskiego, spotkało się z żywym odruchem wdzięczności ludności żydowskiej naszego miasta. Wśród licznych innych depesz dziękczynnych wyrazy podziękowania przesłali: Stronnictwo ludowe wschodniej Małopolski, obywatele żydowscy 1. i 2. dzielnicy Lwowa, oraz zrzeszenia 3. dzielnicy. Nadto związek ortodoksyjnych Żydów, grupujących się dokoła Agudy, wysłał podziękowanie marszałkowi Piłsudskiemu i ministrowi Dobruckiemu za uwzględnienie ich memorjału. Wiadomość ta wywołała ogromne poruszenie w tutejszych sferach żydowskich.

Po awanturze na posiedzeniu Rady przybocznej

Telefonem od naszego korespondenta.

Lwów, 28. 4. (O) Wczorajsza awantura wywołana na posiedzeniu kahału przez bojówki zorganizowane przez Agudę i bundowców wywołała różne komentarze i rozgoryczenie wśród społeczeństwa naszego miasta. W sferach kahalnych twierdzą, że o ile powtórzą się takie awantury na jednem z posiedzeń następnych kahału, galerja zostanie całkowicie zamknięta.

Rewizje wśród komunistów w Hajfie

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Hajfa, 28 4. ŻAT. W związku ze świętem 1. maja dokonano tu szeregu rewizyj wśród komunistów. Kilka osób aresztowano.

Zgon naczelnego rabina sefardyjskich Żydów

w Palestynie

Jerozolima, 28 4. ŻAT. Zmarł tu przeżywszy lat 78 naczelny rabin Żydów sefardyjskich w Palestynie rabin Pappo. Zmarły był bardzo popularny wśród Żydów ortodoksów w Azji Mniejszej.

Stypendja państwowe dla poetów żydowskich

Moskwa, 28 4. ŻAT. Komisarjat oświaty na Białorusi uchwalił przeznaczyć stypendja państwowe po 50 rubli miesięcznie dla 5 poetów żydowskich z Białorusi: Glicensona, Teisa, Olewskiego, Lifszyca i Akselroda.

Jubileusz amerykańskiego „Vorwaertsu"

Nowy Jork, 28 4. ŻAT. W jednej z największych sal nowojorskich odbyła się wspaniała uroczystość z okazji jubileuszu 30-lecia wielkiego dziennika żydowskiego „Vorwaerts", organu żydowskiego stronnictwa socjalistycznego w Ameryce. W uroczystości brało udział przeszło 10 tysięcy robotników. Między innymi wystąpił z wielkiem przemówieniem Macdonald, który bawi obecnie w Ameryce. „Vorwaerts", który został założony przez Abrahama Kahana liczy 250 tysięcy nakładu, posiada własny 14-piętrowy dom, współpracowników i korespondentów własnych we wszystkich krajach europejskich. Wśród współpracowników znajdują się Macdonald, Snowden, Karol Kautsky, Bernstein, Breitscheid i inni.

Genewa, 28 4. ŻAT. W obradach komitetu Ligi narodów dla zwalczania handlu kobietami i dziećmi bierze udział również sekretarz żydowskiego towarzystwa opieki nad kobietami i dziećmi p. Cohen.

Pogłoski o bliskiem ustąpieniu ministrów

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa. 28. 4. Sin. Dziś rozeszła się w sferach politycznych pogłoska o rzekomej bliskiej dymisji ministra Zaleskiego oraz ministrów Kwiatkowskiego i Meyszłowicza. Wiadomość tę podajemy oczywiście tylko z obowiązku dziennikarskiego.

Zmiany na wyższych stanowiskach w województwie lwowskiem

Telefonem od naszego korespondenta.

Lwów, 28 4. (O) W dniu 1 maja ustępuje w województwie lwowskiem cały szereg wyższych urzędników, m. in. na podstawie paragrafu 116. pragmatyki służbowej t. j. bez podania powodu. Z dniem 1. maja przeniesieni zostają w stan spoczynku starosta rzeszowski Styś, starosta łańcucki, Romanowski, starosta jarosławski Głogowski i wielu innych.

—o—

CHESTERTON PRZYBYŁ DO WARSZAWY

Telefonem od naszego korespondenta.

Warszawa, 28 4. Sin. Dziś wieczorem przybył z Londynu znany pisarz angielski Chesterton, witany na dworcu przez przedstawicieli PEN-klubu, ministerstwa spraw zagr. itd.

—o—

Delegat rządu polskiego powrócił z Afganistanu

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 28. 4 Sin. Do Warszawy powrócił radca min. spr. zagr. Józef Potocki, który był wysłany w specjalnej misji do emira Afganistanu w celu nawiązania stosunków między Polską a Afganistanem. Jak się dowidujemy, radca Potocki na uroczystej audjencji wręczył emirowi wraz z pismem od prezydenta Rzeczypospolitej, jako dar wspaniałą karabelę z czasów sejmu 4-letniego Na karabeli widnieje napis: „Król z Narodem, Naród z Królem".

P. Potocki jako zapalony myśliwy, polował w Afganistanie na egzotyczne ptactwo i przywiózł kilkadziesiąt okazów, które ofiarował do Muzeum ornitologicznego w Warszawie.

Narady „Piasta"

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 28. 4. Sin. Wczoraj i dziś odbywały się obrady Piasta. Żadnych uchwał zasadniczych nie powzięto.

—o—

Uroczyste odsłonięcie pomnika ku czci poległych

w Palestynie żołnierzy angielskich

Londyn, 28 4. PAT. Lord Allenby udaje się dziś z Londynu do Jerozolimy, gdzie odsłoni pomnik ku czci żołnierzy angielskich, poległych w wojnie z Turkami na froncie palestyńskim i syryjskim. Pomnik wybudowano u stóp góry Oliwnej. W uroczystości odsłonięcia pomnika, która odbędzie się w dniu 7 maja br., wezmą udział wysoki komisarz brytyjski w Palestynie lord Plumer i wysocy komisarze Nowej Żelandji i Australji, którzy udadzą się w tym celu z Londynu do Jerozolimy.

—o—

EKSCESY ANTYŻYDOWSKIE W MIASTECZKU RUMUNSKIEM.

Bukareszt, 28 4. ŻAT. Z miasteczka Krasnoputna telegrafują, że wybuchły tam poważne ekscesy antyżydowskie. Szczegółów brak. Wiadomość ta wywołała przygnębiające wrażenie na tutejszej ludności żydowskiej.

—o—

Protest izby adwokackiej w Budapeszcie

przeciwko numerus clausus dla aplikantów żyd.

Budapeszt, 28 4. ŻAT. Odbyło się tu plenarne zebranie izby adwokackiej, na którem przyjęto rezolucję ostro protestującą przeciwko planowi rządu węgierskiego, który zamierza wprowadzić numerus clausus dla aplikantów żydowskich, mających zostać adwokatami.

Louis Loucheur, b. min. finansów Francji.

Przeszkody na drodze do powstania Stanów Zjedn. Europy

Nie mam potrzeby klaść nacisku na przyczyny rozstroju finansowego i ekonomicznego, panującego w Europie. Chcąc jednak naprawić istniejący stan rzeczy, należy przedewszystkiem dążyć do uzdrowienia sytuacji finansowej i wprowadzenia w rozmaitych krajach z powrotem zdrowej waluty. Ale jak? Ile krajów, tyle odrębnych sytuacyj. Istnieją jednakże zasady ogólne. Doświadczenia ostatnich lat wskazały, iż zastosowanie ich potwierdza: równowaga budżetowa, konsolidacja długów płynnych, dobra sytuacja ekonomiczna.

Chcieć bowiem rozstrzygnąć kwestję finansową, nie licząc się z kwestją ekonomiczną, byłoby grubym błędem. W jaki sposób dałoby się utrzymać stabilizację waluty w kraju, w którym niema ustabilizowanego bilansu handlowego? Tembardziej, iż do bilansu handlowego trzeba dodać wydatki i wpłaty niewidoczne. Ta rubryka odgrywa dużą rolę w Anglji, gdzie do wykazu importu i eksportu trzeba doliczyć [illegible] sumy otrzymywane przez ten kraj z tytułu opłat przewozowych, lub też procentów od znajdujących się w posiadaniu Anglików pożyczek zagranicznych.

Tę całość dopiero można nazwać bilansem rachunków i wpłat.

Nie wystarcza, mojem zdaniem, stworzyć w danym kraju zdrową walutę, ani też solidny bank emisyjny; należy upewnić się, iż bilans handlowy nie będzie deficytowy: inaczej całemu rusztowaniu, tak mozolnie wzniesionemu, grozi zawalenie i po pewnym czasie musielibyśmy się spostrzec, iż pewna część bogactwa narodowego uległa zniszczeniu. Walucie zagrażałoby na nowo niebezpieczeństwo — cała dokonana praca byłaby stracona. Przesunięcie granic, umniejszenie produkcji przemysłowej jednych krajów, produkcji rolnej — drugich wszystko to stworzyło cały szereg problematów dotychczas prawie lub wcale nie rozwiązanych.

Pierwsze rozwiązanie, które zaprojektowano miało polegać na zniesieniu granic ekonomicznych, na utworzeniu obejmującego całą Europę obszernego systemu wymiany wolnocłowej, zniesieniu barjer celnych, słowem na ukonstytuowaniu Stanów Zjednoczonych Europy.

Amerykanie, którzy nas odwiedzają, stawiają często pytanie, czemu nie idziemy za ich przykładem i nie łączymy się w federację. Od powiedź z punktu widzenia politycznego nie jest trudna. Mamy poza sobą tradycje mocno ugruntowane i wystarczy stwierdzić nawał przeszkód, które nie pozwalają w naszej starej Europie złączyć w obrębie jednego narodu ludów rozmaitego pochodzenia, aby zdać sobie sprawę z niemożliwości utworzenia przynajmniej w perspektywie lat obecnych takiej Federacji politycznej. Dzieli nas język, wspomnienia, obyczaje, psychika nawet.

Nie zapoznawajmy jednak pociągającej idei Stanów Zjednoczonych Europy, pociągającej zwłaszcza wobec rosnącej z każdym dniem konkurencji Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Z drugiej strony Atlantyku znajduje się naród młody, pełen siły i dążeń realizatorskich, którego ojczyźnie natura nie poskąpiła bogactw przyrodzonych. Udało mu się uniknąć kryzysów społecznych, ponieważ pionierzy przemysłu amerykańskiego zajęli się troskliwie od początku zaspokojeniem potrzeb robotnika. Przytem koncepcja życia przyjęta przez Amerykanów odbiega tak znacznie od naszej koncepcji. Wówczas, gdy my uprawialiśmy system oszczędności, niewyczerpywania do dna zasobu bogactw naturalnych, oni doszli do przekonania że ich przemysł i rolnictwo będą się rozwijały tem intensywniej, im silniej będą działać czynniki zapotrzebowania. Stwierdzili oni, iż będą tem bogatsi, im więcej będą w stanie wydawać. Szemate tego rozumowania wygląda następująco: rozwój i natężenie konsumcji wywołuje natężenie produkcji, co wpływa z kolei na spadek cen; spadek cen stwarza dodatkowy wzrost konsumcji, pobudzając przyrost konsumcji, itd. Oto zjawisko, którego jesteśmy świadkami. Rozwój takiej potęgi może stworzyć niebezpieczeństwo. Nasuwa się przeto pytanie, czy nie moglibyśmy mu zapobiec, znosząc w Europie barjery celne, ekonomiczne, stwarzając jednem słowem Stany Zjednoczone Europy nie polityczne, lecz ekonomiczne.

Tu właśnie poczynają się piętrzyć trudności i ukazuje się oczom naszym koneksja różnych problematów, które próbujemy rozwiązać w Genewie. Plan przemysłu danego kraju nie wynika wyłącznie jako konsekwencja jego trosk ekonomicznych. Bezpieczeństwo narodowe odgrywa tutaj dużą rolę. Przypuśćmy na chwilę, że barjery celne przestały istnieć, że obieg towarów odbywa się swobodnie w całej Europie. — Jedną z konsekwencyj podobnego stanu rzeczy byłoby przegrupowanie się przemysłu żelaznego i jego skoncentrowanie się obok źródeł surowców i węgla. Nastąpiłby wielki exodus przemysłowy, a te kraje, które zdobyłyby hegemonję produkcji żelaza, mogłyby bardzo łatwo narzucić swą supremację polityczną. Biorę tutaj jako przykład przemysł żelazny, ale mógłbym z łatwością stwierdzić to samo odnośnie do innych gałęzi przemysłu.

Zanimby zatem powzięło się pewnego pięknego dnia decyzję zniesienia barjer celnych, należałoby przedewszystkiem zapewnić definitywnie i wystarczająco bezpieczeństwo różnym krajom. Zapewnienie gwarancji bezpieczeństwa wymaga z kolei stworzenia nowej organizacji ekonomicznej, która przyczyniłaby się skutecznie do usunięcia jednej z poważnych przyczyn powstawania konfliktów wojennych.

Ks. Seipel.

Przywódca chrześcijańsko-społecznych w Austrji, ks. Seipel, który nadal pozostaje kanclerzem.

Z tej to koncepcji narodził się projekt Międzynarodowej Konferencji Ekonomicznej, która ma się odbyć w Genewie. Ale chcąc stworzyć przyjazne dla ukonstytuowania nowej wolnocłowej Europy warunki, trzeba sobie z góry powiedzieć, że idea ta nie będzie urzeczywistniona, dopóki instytucje narodowe nie zaczną budzić w narodach zaufania, którego dzisiaj one nie posiadają.

Wybuch katastrofy wojennej w 1914-ym r. dowiódł, iż metody, stosowane dotąd nie mogły wytworzyć atmosfery pokoju i bezpieczeństwa. Wynalezieniu nowych metod pragną poświęcić swój czas i pracę ci, którzy zasiądą przy stole obrad w Genewie.

Oczywiście praca ta będzie trwała długo i nie bez znacznych przeszkód. Będziemy jeszcze przeżywali niejedną chwilę niepokoju, wstrząsów wewnętrznych, sprzyjających zarówno zakusom reakcji jak i terroryzmu. Ale jeśli towarzyszyć nam będzie świadomość celowego wysiłku dla uniknięcia wojny, jestem pewien, że wzejdzie wreszcie nad światem jutrzenka pokoju i bezpieczeństwa.

Co to jest „Femy"?

SZLOMO ERLIK (Tel Awiw).

Misjonarz

(Dokończenie).

I wychrzciłem się.

rzy.

Odbiłem się tak silnie, że wpadłem między misjonarzy.

Zostałem misjonarzem.

Poszedłem między żydowskie miasteczka. Plon był marny. Dostałem kilkakrotnie cięgi ale gwizdałem na to.

„Dobrze! Jeśli chcecie schnąć, proszę bardzo. Ja spełniłem tylko swój oświecający obowiązek".

Ale mi to wkrótce zbrzydło.

Zacząłem tęsknić za żydostwem, jak człowiek, który opuścił wioskę rodzinną, bo się w niej dusił, i puścił się w świat szeroki. A kiedy był przywalony jego wielkością, to sobie przypomniał spokój wioski rodzinnej.

Ale wrócić do żydostwa, żeby schnąć? Brrr. Nie mogłem.

Postanowiłem szukać innej drogi.

Słyszałem, że młodzi ludzie jadą do Ziemi Swiętej, żeby ją budować.

Swięta rzecz, pomyślałem sobie. Wspaniała awantura, w której można zostać Żydem i nie schnąć.

Ale ja byłem misjonarzem!

Wniosłem podanie o wysłanie mnie na Wschód dla roboty misjonarskiej.

Wysłano mnie do Turcji. Udało mi się przedostać stamtąd do Syrji i Palestyny.

Byłem w Jerozolimie. Wdychałem święte powietrze Góry Oliwnej i zatęchłe wyziewy uliczek i świątyń jerozolimskich.

Kiedy przyjechałem do Hajfy, było właśnie święto Bożego Ciała. Wyszliśmy z procesją. Przypadł mi w udziele duży krzyż ze Zbawicielem.

Nosiłem to ogromne brzemię złamany na duchu i ciele, bo byłem już myślą poza granicami misjonarstwa.

Patrzyłem w szydercze spojrzenia młodych Żydów, którzy poznali we mnie Żyda. Moją poszli ścieżką. Nie chcieli schnąć, ale dokąd oni doszli, a dokąd ja?

I dźwigałem mój krzyż dalej.

Następnej nocy przyszła katastrofa. Nie wytrzymałem.

„Człowiek panuje nad życiem". Co za idjotyzm! Nad samym sobą zapanować nie mogłem.

Przebrałem się i wyjechałem do Tyberjady, chcąc uciec przed samym sobą.

Nikt mnie tu nie znał. Było mi wtedy niewysłowienie dobrze. Rozumiałem po żydowsku i hebrajsku i poraz pierwszy od wielu lat oddychałem pełną piersią i patrzyłem prosto przed siebie.

Mówiono mi, że u rolników w Jewniel można dostać pracę. Udałem się tam i zostałem przyjęty u jednego z nich. Także Rumun. Stary rolnik, który umiał się obchodzić z pługiem i mułami.

Ale mój rolnik był biedny. Pracował, jak bydlę i ledwie wyżywiał siebie i swoją rodzinę. Wzamian za pracę dawał mi utrzymanie i trochę piastrów. Ale nie dbałem o pieniądze, byłem bowem wolny!

Niestety tak mi się tylko zdawało. Przeznaczenie mnie ścigało.

Nadeszły dni Paschy.

Mój chlebodawca nie mógł sobie pozwolić na pełną świąteczną tradycję. Ale ja o ironjo ja, który dałbym się kiedyś rozsiekać o to, że człowiek jest panem życia, chciałem koniecznie jeść czysto rytualne potrawy

Pod wsią kwuca mizrachistyczna „Amal" rozbiła namioty. Udałem się do niej, by spędzić tam święta. Mój pracodawca nawet się zgodził zapłacić za moje utrzymanie.

Po tych latach znów odprawiałem uroczysty seder i było mi lekko i wesoło.

Ale chamski traf chciał, żeby kwucę odwiedził jakiś chaluc. Kiedy tylko przestąpił próg crifu i zauważył mnie, zawołał:

— Co tutaj robi ten misjonarz?

Zostałem zdemaskowany. Potem wszystko potoczyło się normalną koleją. Do cięgów i hańby byłem już wzwyczajony, ale darować im nie mogłem, że wytrzeźli ze mnie złudzenie.

Nie wolno się łudzić!

Przeznaczeniem mojem było zostać misjonarzem i nie wolno mi było o tem zapominać. Powróciłem do misjonarzy.

Znów dźwigam krzyż podczas procesyi, a jeśli ktoś twierdzi, że człowiek jest panem życia, to śmieję mu się wtwarz. estto mój jedyny grzech, który popełniam ,jako misjonarz, ale czyż człowiek jest w stanie panować nad sobą?"

Na horyzoncie politycznym

Po wyborach w Austrji

Po stoczonej wielkiej batalji nadeszła chwila rozwagi. Na listę jedności padły przeszło 2 miljony głosów, a socjalni-demokraci uzyskali 1,524.108 głosów. Do parlamentu weszło 85 przedstawicieli listy „jedności“, 71 socjalistów i 9 agraryuszy. Lista jedności ma faktycznie tylko jeden głos ponad absolutną większość, partje mieszczańskie są więc zmuszone wystąpić z ofertą pod adresem „Landbundu“, by wstąpił do rządu. Rozumie się, że agrarjusze uczynią przyjęcie oferty zależnem od spełnienia pewnych postulatów.

Możliwą jest też inna kombinacja, a mianowicie próba porozumienia się z lewicą. Charakterystycznym pod tym względem jest głos „Arbeiterzeitung“, która podnosi, że parlament mógłby wytworzyć większość antyklerykalną, ale zależy to od jasnego stanowiska wszechniemców, którzy kosztem chrześcijańsko-socjalnych uzyskali 12 mandatów, i Landbundu. Platformą mogłaby być sprawa reformy prawa małżeńskiego, za którą oświadczyli się też wszechniemcy i Landbund.

Nowy zatarg Włoch z Ligą Narodów

Między Ligą Narodów a Włochami wybuchł nowy zatarg, który napewno skomplikuje i tak już napięte stosunki między Włochami a Ligą Narodów.

Do parlamentu włoskiego wpłynął nowy projekt, zakazujący Włochom piastowanie jakiegokolwiek urzędu nawet honorowego w służbie obcego mocarstwa czy też publiczno-prawnej międzynarodowej instytucji. Włoscy obywatele działający wbrew ustawie, narażają się na więzienie i utratę obywatelstwa.

Prawu temu podlegają też włoscy urzędnicy Ligi Narodów, co ewentualnie skłoni Ligę do protestu, jeśli ustawa, co jest bardzo prawdopodobnem, zostanie przez parlament przyjętą.

Walka o wolność koalicji w Anglii

Komitet obrony Związków Zawodowych w Anglji, składający się z członków Rady Naczelnej Związków Zawodowych, Egzekutywy i frakcji parlamentarnej Partji Pracy, opracował już plan kampanji przeciwko rządowemu projektowi w sprawie Związków Zawodowych. Kampanja rozpocznie się z dniem 1 maja br. Anglję podzielono na obwody, w których powierzono agitację specjalnym funkcjonarjuszom.

Do akcji przyłączyły się też związki spożywcze, które onegdaj uchwaliły zwalczać ustawę rządową, jako godzącą w podstawy demokracji i w tym celu wyasygnować poważną kwotę dla Zjednoczonego Komitetu. Uchwała ta jest tem charakterystyczniejsza, ponieważ Związki Spożywcze podczas strajku generalnego zachowały swoją neutralność.

Także partja konserwatywna rozpoczęła akcję, którą rozpoczęli minister pracy Maitland i minister wojny Worthington wiecami wyborczymi. Trzecim z rzędu był sir Robert Horne, który na wielkim wiecu w Glasgowie bronił stanowiska rządu.

Rosja zbroi się

Komisarz spraw wojskowych Woroszyłow wygłosił na kongresie Sowietów dłuższy referat o stanie armji sowieckiej. Podkreśliwszy zdolność bojową armji sowieckiej, wskazał on, iż rząd sowiecki przywiązuje wielką wagę do wykształcenia wojskowego, wprowadzając przedmioty wojskowe nawet w szkołach niższych. Studenci na uniwersytetach przechodzą również specjalne przeszkolenie. Na terenie unji sowieckiej istnieje 6 akademij wojskowych i jeden wojskowy instytut techniczny. Woroszyłow wypowiedział się za wprowadzeniem fachowej elementarnej szkoły wojskowej oraz za wciągnięciem do służby wojskowej kobiet, powołując się w tem miejscu na inicjatywę marsz. Piłsudskiego. Rosyjski przemysł wojenny stoi już dzisiaj na poziomie przedwojennym. Lotnictwo osiągnęło bardzo wysoki poziom, również marynarka wojenna zdolna jest oprzeć się sąsiadom na Bałtyku i morzu Czarnem. Jedynie przemysł chemiczny nie stoi jeszcze na wysokości zadania. Trudności przedstawia również mobilizacja rezerw przemysłowych przez przekształcenie przemysłu pokojowego na przemysł wojenny oraz sprawy transportowe, które nawet w czasie pokoju wymagają niezwykłych wysiłków. Przemówienie swe zakończył Woroszyłow hasłem Lenina: „Czuwajcie, gdyż jesteście otoczeni nieprzyjaciółmi“.

Program stacyj radjofonicznych

Piątek, 29 kwietnia.

Kraków. (422 m) 17.40—18.40. Transmisja z Warszawy. 18.40—19. Rozmaitości. 19—19.25. Odczyt pt. „Czy homeopatja ma podstawy naukowe?“ wygł. Dr. S. Breyer. 19.30—19.55. Odczyt pt. „Sport polski na terenie międzynarodowym“, wygł. Dr. H. Szatkowski, 20—20.15. Transmisja z Warszawy.

Warszawa. (1111 m) 12. Komunikat meteorologiczny. 15—15.25. Komunikat gospodarczy. 15.30—15.55. Wykład dla maturzystów z cyklu „Historja Polska“. 16—16.25. Wykład dla maturzystów z cyklu „Historja Powszechna“. 17.40. Koncert popołudniowy. 18.40—19. Rozmaitości. 19—19.25. Odczyt pt. „Sztuka japońska walczenia wręcz „Dżiu-dżistu“. 19.30—19.55. Przerwa. Przypuszczalnie komunikaty. Komunikat Messager Polonais w jęz. francuskim. 19.55—20.15. Komunikat rolniczy. 20.15. Transmisja koncertu symfonicznego z Filharmonji Warszawskiej.

Wiedeń. (517.2,577 m) 16.15. Koncert. 18.10. Odczyt „Formy muzyczne“. 20.05. „Kobieta 40-letnia“ sztuka Sil-Vary.

Rzym. (449 m) 1715—18.30. Jazzband. 20.45. Wyjątki z opery Cuscina „Wachlarz“.

Ze sportu

— **K. S. JUTRZENKA.** Dalszym łańcuchem w ogniwie ligowych rozgrywek w Krakowie będą zawody o mistrzostwo Polskiej Ligi Państw. TKS. z Torunia z Jutrzenką, które rozegrane zostaną w niedzielę dnia 1 maja na boisku Jutrzenki. W rzędzie przypuszczalnych finalistów ligowych wymieniony jest T.K.S. na pierwszem miejscu. Zawody powyższe należeć będą do najbardziej zajmujących meczów Ligi Państwowej. Początek zawodów o godzinie 4.30 popołudniu. Poprzedzą zawody o mistrzostwo I. Ligi Okręgowej między Koroną a Wisłą I. B. W niedzielę przedpoł. o godzinie 11.15, odbędzie się mecz o mistrzostwo I. Ligi Okrętowej pomiędzy „Podgórzem“ a „Jutrzenką I. B. Poprzedzą o godzinie 9.30 zawody drużyn młodszych. Wszystkie powyższe zawody odbędą się na boisku Jutrzenki.

— **Ż.K.S. HAKOAH.** W sobotę 30 bm. odbędą się na boisku „Makkabi“ zawody „Krakowianka“—„Hakoah“, poprzedzą o godz. 15 zawody „Amatorzy“ I.b —„Hakoah“ I.b. Zawody zapowiadają się nader interesująco, albowiem technicznie dobry „Hakoah“ postara się stawić silnej B-klasowej drużynie odpowiedni opór.

Rozmaitości

We Wiedniu ludzie nie chcą się żenić...

Austrjacka Liga dla praw obywatela i człowieka rozpisała ankietę na temat konieczności reformy prawa małżeńskiego. Z przedłożonego materjału wynika, że ludność samorzutnie przeprowadza reformę małżeńską w ten sposób, że się uchyla wogóle od małżeństwa.

Oto cyfry statystyczne: w r. 1920 — 30.137, w r. 1921 — 28.208, w r. 1922 — 26.734, w r. 1923 — 19.732, w r. 1924 — 18.481, w r. 1925 — 17.329.

Na rok 1926 — statystyka przewiduje 16.400 ślubów.

Ale ta ucieczka przed małżeństwem nie jest tylko dla Wiednia typową, lecz odnosi się do całej Austrji. Przytoczymy znowu cyfry:

W r. 1920 — 80.596, w r. 1925 — 48.688.

Najprawdopodobniej decydują tu warunki gospodarcze biednego kraju, a nietylko przestarzałe prawo małżeńskie. Przypuszczać można, że mutatis mutandis można to samo zauważyć i u nas.

Maharadżowie indyjscy jako przedsiębiorcy kinowi

Bardzo bogaty maharadża indyjski Alvara nakłonił innych swych kolegów — maharadżów do utworzenia spółki akcyjnej, rozporządzającej wielkim kapitałem celem zakładania w Indjach wytwórni filmowych. Maharadżowie okazują się rafirowanymi geszefciarzami, albowiem filmy indyjskie obliczone są nietyle na same Indje, ile na eksport. W Europie filmy indyjskie są bardzo popularne, ale też i kosztowne. Jeśli więc produkcja odbywać się będzie na miejscu, można je tańszym kosztem wytwarzać i mieć przytem gwarancję, że filmy będą naprawdę autentyczne, a nie fabrykowane w Ameryce.

Przypuszczać można, że sami monarchowie będą też aktorami, by zaakcentować autentyczność maharadżów. Jeśli interes — to interes, a maharadżowie rozumieją się widocznie na interesach.

—||—

SIŁY FASZYSTÓW. Ze sprawozdania sekretarza partji faszystowskiej Turatiego, złożonego podczas ostatniej Wielkiej Rady Faszystowskiej, wynika, iż liczba faszystów we Włoszech wynosi 2,168.823, nie licząc zrzeszeń, związków zawodowych, kulturalnych, zabawowych i sportowych, opartych o faszyzm.

FORD, A WĘGIERSKI „POGROMCZYK“. Esti Kurir“ donosi, że pewien węgierski „bohater“ i terorysta zwrócił się do Forda z prośbą o pożyczkę 3.000 dolarów. Ford kazał sobie przedłożyć wszystkie dokumenty „petenta“, a po ich otrzymaniu przesłał mu trzy tysiące dolarów. Komu Ford daje pieniądze!

ROMANO ALBO ROMANA. Mussolini spodziewa się czwartego potomka. **Jeśli to będzie syn,** będzie się nazywał „Romano“, jeśli córka — Romana.

DIVA FILMOWA — KSIĘŻNICZKĄ DIVANI. Pola Negri przybyła do Paryża w towarzystwie swego narzeczonego, księcia gruzińskiego Divani. Wkrótce odbędzie się ślub, a Pola Negri stanie się księżną Divani.

POMNIK VERGILEGO W MANTUI. Przed kilku dniami odsłonięto w Mantui pomnik Vergilego. Obecne były delegacje wszystkich włoskich uniwersytetów oraz przedstawiciele uniwersytetów w Cambridge, Oxford, Paryżu, Pradze, Sztokholmie i Heidelbergu, nadto reprezentanci rozmaitych instytucyj kulturalnych.

MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA PACYFISTYCZNA. W Monachjum otwartą została w tych dniach międzynarodowa wystawa pacyfistyczna. Zapomocą obrazów, plakatów, broszur, statystyki, fotografij ukazuje się prawdziwe oblicze wojny oraz praktyczne usiłowania do jej zwalczania. Mowę inauguracyjną wygłosił przewodniczący niemieckiej organizacji pokoju prof. Quidde, a po nim przemówił imieniem „Międzynarodowego Biura Wychowania Publicznego“ prof. Bovet.

D'ANNUNZIO I SPIRYTYŚCI. D'Annunzio pracuje obecnie nad wielką powieścią, której tłem jest wizja przyszłości. D'Annunzio opowie w tej powieści swoje nawrócenie na spirytyzm. Bohaterem jest Mussolini, który też zamierza napisać do tej książki przedmowę.

Dzień polityczny

Blok stronnictw socjalistycznych w Warszawie nie doszedł do skutku

Konferencja, zwołana przez niezależnych socjalistów w sprawie wspólnej kampanji wszystkich ugrupowań socjalistycznych we wyborach do Rady miejskiej w Warszawie, nie doszła do skutku. Przedstawiciele PPS i Bundu wogóle nie zajwili się na konferencji. Inne grupy postanowiły konferencję odroczyć.

Rozwiązanie Rady miejskiej w Wilnie

Ministerstwo spraw wewnętrznych dokonało w ostatnim czasie lustracji gospodarki miejskiej w Wilnie. Lustracja ta wykazała brak planu w gospodarce, jak również szereg zaniedbań, zwłaszcza w robotach miejskich, w prowadzeniu przedsiębiorstw i w dziale sanitarnym. Wszystkie te usterki wynikały z braku kontroli ze strony rady miejskiej.

Wobec tego na wniosek wojewody wileńskiego Raczkiewicza minister spraw wewnętrznych zarządził rozwiązanie rady miejskiej w Wilnie. Jednocześnie minister spraw wewnętrznych zarządził rozpisanie nowych wyborów do rady miejskiej, których termin wyznaczy wojewoda.

Skład komisji do badania nadużyć

W związku z wiadomością o powołaniu do życia nadzwyczajnej komisji do badania nadużyć na szkodę interesów państwa, dowiadujemy się, że na czele tej komisji będzie stał członek Najwyższej Izby Kontroli, Mieczysław Dębski, zaś w skład komisji wejdą: sędzia sądu apel. w Warszawie Adam Kwiatkowski, prokurator sądu najwyż. Seweryn Waltisch, członek najwyż. sądu wojsk. Stanisław Lubodziecki, sędzia sądu apel. Władysław Ojżanowski.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY.

Rozporządzenie o wymianie zniszczonych pieniędzy

Minister skarbu Czechowicz podpisał, jak się dowiadujemy, rozporządzenie o wymianie i przyjmowaniu zniszczonych banknotów, które ma być w najkrótszym czasie ogłoszone w Dzienniku Ustaw. W myśl tego rozporządzenia, kasy urzędów państwowych jakoteż Bank Polski będą przyjmowały bez potrąceń bilety o ile nie został uszkodzony numer serji, podpisy lub 2/3 powierzchni. Sklejone bilety będą przyjmowane tylko o ile składają się z części tegoż biletu.

Co się tyczy uszkodzonych ponad wymienioną normę, to o ile nie są fałszywe, mogą być wymieniane według zasad ustalonych dla każdej emisji i wartości biletu.

Monety metalowe będą wymieniane bez potrąceń o ile są pęknięte lub przedstawiają niewyraźny rysunek. Skonstatowanie rozmyślnego uszkodzenia spowoduje skasowanie monety i zwrot jej okazicielowi. Fałszywe dziurkowane podrysowywane itp. banknoty i monety mają być bezwzględnie zatrzymane i przytem sporządzony zostanie protokół, celem przesłania go do prokuratora.

O fałszywych banknotach i monetach, które się ukażą w obiegu, będą ogłaszane specjalne komunikaty w prasie. Ekspertyzy w sprawie banknotów należeć będą do państwowych zakładów graficznych, w sprawie zaś monet metalowych od mennicy państwowej.

Poprawa sytuacji budżetowej państwa

Charakterystycznem dla poprawy sytuacji budżetowej państwa jest zestawienie dochodów i wydatków w pierwszych 3-ch miesiącach 1926 i 1927 r.

Dochody w powyższym okresie wynosiły: w r. 1926 — 372,2 milj. złotych, w roku zaś 1927 — 604,9 milj. zł. Wydatki natomiast 411,5 i 542,8 milj. zł

Z cyfr powyższych wynika, że w roku zeszłym wydatki przewyższyły dochody o 39,3 milj. zł., w r. b. zaś dochody przewyższyły wydatki o 62 milj. złotych.

—o—

1 MAJA PRZYPADA PŁATNOŚĆ PODATKU DOCHODOWEGO. 1. maja br. przypada wpłata podatku dochodowego w wysokości połowy kwoty, wykazanej w zeznaniu dochodu, osiągniętego za 1926 r. O ile zaś zeznanie o dochodzie nie zostało złożone we właściwym terminie, płatnicy obowiązani są wnieść do kasy skarbowej połowę sumy podatku, wymierzonego im za ubiegły rok podatkowy.

W SPRAWIE WALORYZACJI CEŁ. Ministerstwo Skarbu powołało specjalną komisję mieszaną, złożoną z urzędników ministerstwa oraz przedstawicieli zainteresowanych sfer gospodarczych, a to dla zbadania szczegółowego warunków i okoliczności, w jakich mogłaby się odbyć waloryzacja ceł. Prace komisji tej wraz z opinją mają być przedłożone p. ministrowi skarbu Czechowiczowi, a potem ewentualnie przedstawione będą do decyzji rady ministrów. (V.)

Podziękowanie.

Wszystkim Organizacjom, Redakcjom „Nowego Dziennika" i „Chwili", tudzież Przyjaciołom i Znajomym, którzy po śmierci

błp. ANNY TEITELBAUMOWEJ

pośpieszyli w tak ciężkich dla nas chwilach ze słowami szczerego pocieszenia, składa serdeczne podziękowanie **Rodzina.**

Pierwsza Wystawa Radjowa w Krakowie

II.

PRODUKCJA ELEMENTÓW ELEKTRYCZNYCH.

Podczas gdy omówiona przez nas wczoraj produkcja aparatów radjowych i części składowych znajduje się w Polsce jeszcze w stadjum początkowem, a zaledwie parę wytwórni krajowych zaopatruje w te produkty nasz rynek, zalany z tego powodu wyrobami zagranicznemi, to w drugim dziale przemysłu radjowego, w dziale fabrykacji elementów elektrycznych, produkcja krajowa stanęła już na takiej wyżynie, że od paru lat pokrywa w zupełności zapotrzebowanie wewnętrzne. Przypisać to można z jednej strony warunkom tej produkcji znacznie prostszym, ani żeli np. fabrykacja lamp katodowych, czy głośników, a z drugiej strony wpływa na wysoki poziom tych wyrobów krajowych fakt, że jeszcze na parę lat przed radjofonją znana była u nas produkcja ogniw elektrycznych bateryj do lampek kieszonkowych i podobnych celów, która to produkcja znalazła w radjotechnice rozległe pole do rozwoju.

W radjotechnice mają zastosowanie dwojakiego rodzaju elementy elektryczne: 1) akumulatory i 2) baterje. Akumulatory służą do żarzenia lampek katodowych, a temsamem są źródłem wytwarzania elektronów w lampie. Akumulatory, które stają się źródłem elektryczności dopiero po poprzedniem naładowaniu z innego źródła, mogą być częściowo zastąpione przez ogniwa, a to baterje suche, bądź też suchomokre. Baterje suche są po wyjściu z fabryki gotowe do użytku i dlatego są wygodniejsze, aniżeli akumulatory, jednak szybciej się zużywają.

Drugim głównym fabrykatem, którego produkcja w kraju czyni duże postępy jest baterja anodowa i wspomniana wyżej baterja sucha do żarzenia. Baterje anodowe służą do zasilenia elektronów, wysłanych przez nitkę żarzenia w lampie i przefiltrowanych przez siatkę w lampie, by je przekazać we wzmocnionej formie słuchawce.

* * *

Dział produkcji akumulatorów reprezentuje na wystawie przedewszystkiem Polskie Towarzystwo Akumulatorowe S. A. w Białej, wyrabiające akumulatory systemu głośnego w kraju i zagranicą uczonego prof. Pollaka, doktora honorowego politechniki warszawskiej ,posiadacza ponad 90 patentów na własne wynalazki. Dr. Pollak, jeden z pierwszych elektrotechników w świecie, po 40 latach pracy zagranicą, przyjechał na wezwanie swego młodszego kolegi, obecnego Prezydenta Mościckiego w roku 1921 do Polski i założył Bialej fabrykę P.T.A., pozostającą dotąd pod jego kierownictwem. Przedstawiciel P.T.A. w Krakowie R. Kowalski urządził na wystawie stoisko, udekorowane całym szeregiem dyplomów na medale, jakiemi odznaczone zostały produkty P.T.A. i wynalazki Dra Pollaka. Na obecnej wystawie P.T.A. uzyskało medal złoty m. Krakowa.

Druga fabryka akumulatorów „Ergs" (Warszawa), ma za sobą njedługą stosunkowo działalność, a czyni zadawalające postępy, specjalizując się w produkcji akumulatorów radjowych, w przeciwieństwie do P.T.A., którego produkcja obejmuje wszelkiego rodzaju akumulatory do różnych celów.

Wreszcie trzeci wystawca akumulatorów „Tudor" jest firmą polsko-francuską ,a fabryka warszawska w produkcji swej używa wszelkich patentów i licencyj znanej wytwórni francuskiej „Tudor".

* * *

Dział baterji reprezentują na wystawie dwie firmy warszawskie i trzy krakowskie.

Warszawska fabryka „Energos", założona w roku 1909 przez obecnych kierowników Inż. Hellera i Al. Golda, jest dostawcą ministerstwa poczt i telegrafów, ministerstwa spraw wojsk. i polskich kolei państwowych. Baterje anodowe dla odbiorników radjowych znane z dobroci, produkuje od roku 1918. Najnowszym patentem fabryki „Energos" jest wielokrotna baterja anodowa typu „W", wykazująca pojemność pięciokrotną w porównaniu z baterjami zwykłego typu. Baterja ta jest przeznaczona dla celów wojskowych, oraz do 7 i 8-lampowych aparatów. Stoisko fabryki „Energos" mieści się obok stoiska „Natavis", tj. opodal schodów na scenę.

Drugą warszawską fabryką bateryj jest „Tytan", która zajmując się od niedawna produkcją bateryj dla radjotechniki, zdołała osiągnąć pomyślne rezultaty i uzyskała na wystawie dyplom na złoty medal Izby handlowej.

* * *

Fabryka elementów elektrycznych „Elektron" w Krakowie urządziła na wystawie stoisko w kształcie efektownego kiosku, pomysłu art. grafika Juljusza Szyllera. Kiosk, umieszczony w lewym rzędzie stoisk w pobliżu wejścia, dzięki żywym barwom i oświetleniu, oraz odrębnej budowie, wpada w oczy zwiedzających, przyczyniając się do powiększenia wystawy. Firma „Elektron" zaopatruje rynek miejscowy i krajowy w baterje anodowe, ciesząc się wielkiem wzięciem, dzięki pierwszorzędnemu wykonaniu i trwałości, co z uznaniem podnoszą kupcy i radioamatorzy.

Komitet wystawy przyznał firmie „Elektron" dyplom na mały złoty medal Komitetu.

O dalszych firmach krakowskich „Tęcza" i „Radiola" napiszemy w następnym numerze.

W kalejdoskopie prasy

Obawa przed kapitałem zagranicznym... — Jak prawica walczy z obecnym rządem? — Przyczyny porażki wiedeńskiej.

„Kurjer Polski“ rozprawia się z przeciwnikami pożyczki zagranicznej. Zarzucają oni m. in., że nieograniczony dopływ do Polski kapitału zagranicznego doprowadzić może do tego, że zagranica poprostu wykupi objekty gospodarcze kraju. Na to zauważa „Kurjer Polski“:

> Nie w momencie **obfitości**, lecz w momencie braku zagranicznego kredytu długoterminowego, tkwi niebezpieczeństwo dla polskiego gospodarczego stanu posiadania. Byliśmy przecież i jesteśmy świadkami procesu, polegającego na tem, że przedsiębiorstwa pozbawione własnego kapitału i możliwości pożyczenia go na korzystnych warunkach na długi termin sprzedają swe udziały za bezcen zagranicą, lub zaciągają tam pożyczki **krótkoterminowe**, na ciężkich warunkach, co jest najprostszą drogą oddania się w zupełną zależność od zagranicy, nie zawsze sympatycznej.

Ilustracją metod walki prawicy z obecnym rządem, jest następujący obrazek, opowiedziany przez katowicką „Polonję“, jako **autentyczny**:

> Pewnego dnia późno wieczorem do miasteczka J. przyjechał minister Składkowski i zatrzymał się w miejscowym hoteliku. Zawiadomiony o przyjeździe ministra miejscowy starosta p. Z. pospieszył zameldować się u niego. P. Minister oświadczył staroście, że dziś go już nie potrzebuje, lecz prosi, by przyszedł do niego na drugi dzień o godzinie 8 rano. Gdy starosta oddalił się, gen. Składkowski zeszedł do małej restauracyjki mieszczącej się w tymże hotelu i tam do godziny 5 rano konferował z miejscowymi działaczami żydowskimi i socjalistycznymi.
>
> Na drugi dzień, gdy starosta o oznaczonej godzinie zjawił się u ministra, sekretarz tegoż oświadczył, że p. minister prosi go, by zaczekał w sali restauracyjnej, dokąd p. minister zaraz zejdzie. Tak też się stało i rozpoczęła się „konferencja“ pomiędzy ministrem a starostą za stolikiem restauracyjnym, której przysłuchiwali się zebrani w sali goście. Minister Składkowski pod nosił szereg zarzutów, tyczących się poczynań p. starosty. Widocznie zarzuty te inspirowane były przez uczestników nocnej konferencji.

Potrzeba istotnie dużego lekceważenia własnych czytelników, aby im imputować, że uwierzą w takie idjotyczne bzdury...

O klęsce narodowo-żydowskiej we Wiedniu pisze wiedeński korespondent **„Chwili“:**

> Nie przesadzimy chyba, jeśli faktowi temu nadamy miano skandalu, nie popełnimy niesprawiedliwości, jeśli całą winę złożymy na nikogo innego jak — Żydów. Mści się inercja i bezczynność, mszczą się osobiste ambicje i porachunki, mści się brak dzielnej organizacji. Gruntowna zmiana w sposobie i intensywności pracy organizacji sjońskiej w Austrji musi nastąpić, mozolna, narodowa, ale nie nacjonalistyczna praca, zaciekła walka z hydrą asymilacji, rozwierającą swoje paszcze z prawej i lewej strony, jeśli żydostwo austrjackie pragnie — w przyszłości — uzyskać znaczenie polityczne i możność warowania swoich mniejszościowych interesów. po zostającą przynajmniej w jako takim stosunku do roli, jaką odgrywa ono w kulturalnem i gospodarczem życiu Austrji.

(b)

WIADOMOŚCI ŻYDOWSKIE.

Gratulacje Poalej-Sjonu z powodu zwycięstwa socjalistów austrjackich

Berl Locker, przywódca Poalej Sjonu prawicy, przesłał w imieniu tej grupy serdeczne gratulacje kierownictwu partji austrjackiej socjaldemokratycznej z powodu zwycięstwa do parlamentu i Rady miejskiej. Na marginesie tej gratulacji zauważa „Wiener Morgenzeitung“: „Poale Sjon ma w swym programie jako główny punkt walkę o prawa mniejszości żydowskiej w poszczególnych państwach Austrjacka socjaldemokracja nie chce wogóle znać „narodowości żydowskiej“, negując przytem istnienie kwestji żydowskiej. Poalej Sjon jest stronnictwem sjonistycznem i pracuje w w ramach sjonizmu kongresowego. Austrjacka socjaldemokracja odnosiła się dotąd wrogo wobec odbudowy Palestyny. Poalej Sjon uznaje język hebrajski; kompetentni przywódcy austrjackiej socjaldemokracji określili język hebrajski jako „reakcyjny balast“, a wszystkim żydowskim instytucjom społecznym i kulturalnym odmawiali spełnienia najprymitywniejszych żądań, nie mówiąc już o antysemickich praktykach wydalania z granic Austrji t. zw. obcokrajowców.

Wśród takich okoliczności, nie było właściwem narzucać się antysjońskiej „partji bratniej“ depeszą gratulacyjną. Godniej, uczciwiej i bardziej sjonistycznie byłoby, gdyby p. Berl Locker skorzystał ze sposobności i przedstawił swemu towarzyszowi Otto Bauerowi uzasadnione postulaty ludności żydowskiej w Austrji. Inna robotnicza frakcja w ruchu sjonistycznym „Hitachdut“, która uznała z wyżej przytoczonych względów konieczność uzyskania własnego żydowskiego przedstawicielstwa w Austrji i przystąpiła w swej proklamacji do stronnictwa żydowskiego, działała godniej i bardziej sjonistycznie“.

[Budżet] gminy żydowskiej we Wiedniu

W roku bież. gmina żydowska w Wiedniu wydała znacznie większe sumy na zasiłki wielkanocne, niż w latach ubiegłych. Tłumaczy się to tem, że zubożenie wśród drobnych kupców żydowskich i rzemieślników w Wiedniu doszło do najwyższego stopnia. Ogólna suma zasiłków przedświątecznych gminy żydowskiej wynosiła przeszło 500 miljonów koron.

Budżet wydatków nadzwyczajnych gminy żydowskiej w Wiedniu stale wzrasta. Ostatnio gmina wyznaczyła subsydjum w wysokości 30 miljonów koron miesięcznie dla hebrajskiego gimnazjum realnego w Wiedniu.

Organizacja amerykańskich posiadaczy ziemi w Palestynie

W Nowym Jorku powstała organizacja Żydów amerykańskich, posiadających w Palestynie obszary ziemi. Organizacja liczy podobno 20.000 członków, którzy zakupili za kilka miljonów dolarów grunta, dotąd jeszcze nieuprawne.

Po przerwaniu procesu Schapiro contra Ford

Nowy Jork (ŻAT). Przerwanie procesu Forda w Detroicie sprawiło wielkie wrażenie w Ameryce. Nowojorski korespondent „Manchester Guardian“ donosi telegraficznie swemu pismu, że przerwanie procesu nikogo nie będzie martwić. Szapiro nie potrafił skoncentrować dokoła siebie kół żydowskich, zainteresowanych w zwalczeniu antysemityzmu, obrona zaś Forda nieraz wystawiła siebie na pośmiewisko. Rozprawy sądowe zamieniły się w spór o poszczególne słowa „New Jork Times“ zgadza się z sędzią Raymundem, że proces musiał być przerwany, ponieważ jedna z członkiń sądu przysięgłych udzieliła wywiadu dziennikarzowi. Inne zaś pisma wyrażają przypuszczenie, że cała historja z wywiadem pani Hoffman jest figlem. splatanym przez przebiegłych obrońców Forda. Główny obrońca Forda sen. Reed nie wtrącał się do tej ostatniej sprawy i nawet nie przybył do sądu. Jak donoszą, powstały ostatnio różnice zdań w gronie obrońców Forda, gdyż niektórzy z nich są niezadowoleni z momentów politycznych, wysuwanych przez sen. Reeda podczas obrad sądowych.

Poczynając od dnia 21 kwietnia 1926 r. Ford usiłuje wykręcić się z procesu, który rozpoczął się po dłuższych wytężonych staraniach Szapiry. Obecnie udało się Fordowi dzięki swoim detektywom, dziennikarzom i adwokatom przerwać proces.

—o—

ZAMKNIĘCIE TEATRU ŻYDOWSKIEGO W MOSKWIE. Rząd skreślił subwencję dla żydowskiego teatru kameralnego w Moskwie. Ostatnio teatr ten wystawił nową sztukę p. t. „Podróże Benjamina trzeciego“, osnutą na tle utworów pisarza żydowskiego Mendele (Abramowicza).

BEZCZELNA ODPOWIEDŹ STUDENTÓW RUMUŃSKICH NA MEMORJAŁ PROFESORÓW. Studenci-cuzyści ogłosili odpowiedź na memorjał profesorów jasskich do ministra oświaty, o którym niedawno donosiliśmy. W odpowiedzi swej protestują młodzi faszyści przeciw „insynuacjom“ profesorów, zarzucając im kłamstwo. Odpowiedź ta wywołała oburzenie w kołach postępowych Rumunji.

ZIEMIA DLA ŻYDÓW NA SYBERJI. Żydowska organizacja rolna rozpoczęła osiedlanie Żydów na Syberji.

MORDERCY DWÓCH KUPCÓW ŻYDOWSKICH PRZED SĄDEM. W Rydze odbywa się proces przeciw bandzie, która w celach rabunkowych napadała na kupców żydowskich. Ostatnio zamordowali bandyci dwóch kupców.

Przygotowania wyborcze w Tarnowie

(Kor. wł.). **Tarnów, 27 kwietnia.**

Ostatnie zgromadzenie członków Organizacji sjonistycznej stało pod znakiem podniesionej temperatury przedwyborczej. Wobec tego główny punkt porządku dziennego, który pierwotnie miał być poświęconym omówieniu i przygotowaniu szerokiej akcji szeklowej, zeszedł na drugi plan wobec przydługiej i namiętnej dyskusji w związku z wyborami do Rady Miejskiej. Wbrew opozycji zgromadzenie szeklowe zatwierdziło jednogłośnie dotychczasową taktykę Komitetu Lokalnego w odniesieniu do wyborów do Rady gminnej i z zadowoleniem przyjęło do wiadomości fakt utworzenia jednolitego frontu wyborczego na ulicy żydowskiej, którego stworzenie jest wybitną zasługą komisji politycznej Komitetu Lokalnego, a w szczególności wiceprezesa Organizacji sjonist. p. Dra Samuela Spanna. Na wniosek tow. Wallacha utworzono komisję „sześciu“, która pospołu z sjonistycznymi członkami Egzekutywy zjednoczonego komitetu żyd. będzie upoważniona w imieniu zgromadzenia szeklowców zaproponować kandydatury sjonistyczne na ogólną listę żydowską przy wyborach do Rady Miejskiej. Nadto wybrano komisję z pięciu osób, która ma zbadać i orzec w przeciągu dni 14, czy i o ile zarzuty postawione tow. Silberpfenigowi są uzasadnione.

Obecna ordynacja wyborcza, oparta na systemie kurjalnym a więc na systemie względnej większości, wymaga, aby Żydzi, jeśli chcą otrzymać taką liczbę mandatów, któraby odpowiadała ich sile liczebnej w mieście, szli razem na liście z takimi elementami polskimi, których polityka względem ludności żydowskiej, nie byłaby ekskluzywnie antysemicką, lecz zasadzała się na platformie prawdziwej i nieskażonej demokracji. PPS. na razie nie wypowiedziała się jeszcze co do ewentualnego aliansu z Żydami przy wyborach gminnych, natomiast nasz „kochany“ Bund w myśl swego ultra-„socjalistycznego“ vademecum ogłosił już urbi et orbi, że niezależnie od stanowiska PPS. pójdzie samodzielnie do wyborów i choć taktyka ta. nie przysporzy im ani jednego mandatu, panowie bundowcy „wypowiedzieli już wojnę“ burżuazji żydowskiej i swoją „rewolucyjną“ ofenzywę rozpoczęli od nikczemnego rozbicia wielotysięcznego wiecu, zwołanego przez zjednoczony żyd. komitet wyborczy, na drugi dzień ostatnich świąt Wielkanocnych. Kilkudziesięciu niedorostków, zaopatrzonych w pałki, sterroryzowało tysięczną masę spokojnych obywateli dlatego, że zgromadzenie nie chciało bundowca Grynbauma dopuścić do przewodniczenia. Musimy na tem miejscu jak najostrzej zaprotestować przeciw tego rodzaju formom walki z wolnością słowa, którą Bundowcy pałkami chcą skrępować. Eksperyment ten, mocno niefortunny z punktu widzenia ideologji socjalistycznej tak mocno przez menerów bundowskich wykoszlawionej, mógł się co najwyżej raz udać, na drugi raz społeczeństwo żydowskie znajdzie na tyle siły, aby garstkę uzbrojonych bundowskich „kulturtregerów“ unieszkodliwić.

Rada Miejska na jednem z ostatnich swoich posiedzeń uchwaliła zaciągnąć pożyczkę w kwocie 50,000 dolarów, ofiarowana miastu przez Powszechny Bank Związkowy w Polsce S. A. we Lwowie na bardzo stosunkowo dogodnych warunkach. Realizacja pożyczki nastąpi z początkiem maja po zatwierdzeniu uchwały przez wojewódzki wydział samorządowy.

W przyszłym miesiącu magistrat przystępuje do budowy wielkomiejskiej rzeźni na własnych gruntach w Klikowej pod Tarnowem.

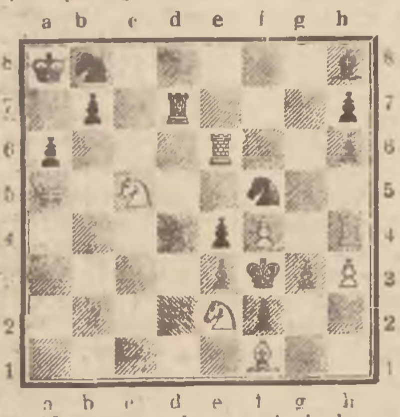
Dział szachowy „Now. Dziennika"

pod redakcją M. Chwojnika

ZADANIE NR. 146.
Ułożył K. Harder
1. Nagroda w Konkursie Wszechświatowego Związku Szachowego 1926 r.

Białe: Ka8, Da5, We6, Wh4, Lf1, Sc5, Se2, Pf4, h3, (9 fig.).

Czarne: Kf3, Wd7, Lh8, Sb8, Sf5, Pa6, b7, e4, e3, f2, g3, h6, h7 (13 fig.).

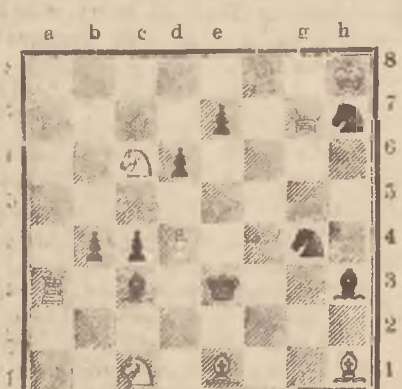

Mat w trzech posunięciach.

ZADANIE NR. 147.
Ułożył T. Vesz.

Białe: Kh8, Dg 7, Wf8, Wa3, Sc1, Sc6, Le1, Lh1, Pd4 (9 fig.).

Czarne: Ke3, Sg4, Sh7, Lc3, Lh3, Pb4, c4, d6, e7 (9 fig.).

Mat w dwóch posunięciach.

PARTJA NR. 103.
grana na Turnieju o mistrzostwo Paryża, Styczeń, 1927 r.

L. Szwarcman. Białe:	N. Dembo. Czarne:
1. e2 — e4	Sg8 — f6
2. e4 — e5	Sf6 — d5
3. Sb1 — c3	Sd5 × c3
4. b2 × c3	d7 — d6
5. Lf1 — c4	d6 — d5
6. Lc4 — e2	c7 — c5
7. f2 — f4	g7 — g6
8. Sg1 — f3	Sb8 — c6
9. 0 — 0	Lf8 — g7
10. d2 — d4	c5 — c4
11. Sf3 — h4	e7 — e6
12. Dd1 — e1	Lc8 — d7
13. Wa1 — b1	b7 — b6
14. De1 — g3	Wh8 — g8 (1)
15. Le2 — f3!!	f7 — f5
16. e5 × f6	Lg7 × f6
17. Sh4 — f5!!	e6 × f5
18. Lf3 × d5	Wg8 — g7
19. Lc1 — a3	Lf6 — e7
20. Wb1 — e1	Ke8 — f8
21. We1 × e7!! (2	Wg7 × e7
22. Dg3 — h4!	Kf8 — g7
23. La3 × e7	Dd8 × e7
24. Dh4 × e7	Sc6 × e7
25. Ld5 × a8 (3)	Czarne się poddały.

UWAGI.

(1) Groziło 15. f5. Po Wg8 czarne zdawałoby się są zupełnie bezpieczne.

(2) Białe energicznie likwidują atak i grają na końcówkę.

(3) B dobrze i interesująco rozegrana partja.

ROZWIĄZANIE ZADANIA NR. 144.

1. Se5! e1D 2. D × f5! i 3. mat.
1.... K × e5 2. D × e7+ i 3. De3 mat.
1.... b × c6 2. S × c6 i 3. mat.
Inne warjanty łatwe.

ROZWIĄZANIE KOŃCÓWKI NR. 82.

1. Dg3+ Ke4! 2. Wa7!! Da7
3. Dg6+ Kf3! 4. Dg2+ Kf4
5. Dg4+ Ke3 6. Dg1+ i białe wygrywają.
Jeżeli 2... Dc4 to 3. Wa4! i 4. Dg4+.

TRAFNE ROZWIĄZANIE ZADANIA NR. 144 NADESŁALI:

Sz. Częstochowski, B. Schenker, J. Brand, Dr A. W. (Kraków), S. Frey (Nowy Torg).

TRAFNE ROZWIĄZANIE KOŃCÓWKI NR. 82. NADESŁALI:

Dr. A. W.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

P. J. Kleinberg: Nie nadają się.
P. Dr. A. W.: Zbadamy.

KĄCIK DLA PAN.

Do figury

Pomimo kalendarzowej wiosny kobieta, nie chcąca narazić się na szwank swego zdrowia, musi jeszcze chodzić w futrze. Cieszą się z tego panie, którym krawcowe jeszcze nie wykończyły kostjumu, ale każdy zrozumie, jak irytować to musi kogoś, kto sprawił sobie nowy wiosenny kostjum i musi „marynować" go w szafie.

Za parę dni jednak napewno rozbłękitnią się ulice miasta — bo wszak w tym roku, obok popielatego, najmodniejszym kolorem jest niebieski. Nie każdemu w nim dobrze, i niezbyt jest praktyczny, bo pełźnie na słońcu, ale cóż robić wobec kaprysów mody. Ukażą się tedy setki pań w jasnych kostjumach — do figury.

Chociaż płaszcze i kostjumy zasadniczo dzielą się na dwa typy — angielski i fantazyjny, w bieżącym sezonie wiosennym dominuje stanowczo angielski. Ruchliwość kobiety nowoczesnej, branie przez nią udziału we wszystkich przejawach życia wzrastające zamiłowanie do sportów sprawia, że kostjum spacerowy angielski, wygodny, skromny i nie opatrujący się, jest nieodzowny. Prócz tego, jeśli ktoś ma odpowiednie środki, można mieć oczywiście i fantazyjny — np. popielaty z dużemi czarnemi aplikacjami na spódniczce, albo cieniowany — od koloru bois de rose do malwy. Kobiete o przeciętnych środkach jednak stać na jeden kostjum, a więc chcąc się ubrać i modnie i praktycznie należy sobie sprawić kostjum angielski.

Co do koloru, to najlepszy jednak jest popielaty, lub granatowy. Inne kolory odpowiedniejsze są raczej do kostjumów fantazyjnych.

Trzeba pamiętać, że najważniejszą rzeczą jest całość. Nie dość mieć elegancki kostjum, trzeba do niego dobrać kapelusz i obuwie. Do kostjumu angielskiego powinno się włożyć obuwie sportowe na niskim obcasie — wogóle najodpowiedniejsze do noszenia na ulicę. Kapelusik mały filcowy — ciągle jeszcze filce! lub w połączeniu ze słomką. Można również czasem włożyć angielski kapelusz filcowy o szerokiem rondzie, co stosowniejsze jest jednak dla młodych panienek. Kapelusz przytem powinien być w tym samym kolorze lub choćby tonie, co kostjum. Inaczej się rzecz ma z kostjumami fantazyjnymi. Tu kapelusz może być zupełnie innego koloru, może nawet jaskrawością od niego odcinać, aby tylko harmonizował z całością. Zasadniczo utrzymują się cylinderki i małe toczki, dziwacznie powyginatane, materjał, kolor i przybranie jednak są bardzo urozmaicone. Bardzo noszone są kapelusze całe z płatków kwiatów, utrzymane w jednym tonie, ale słabszych i silniejszych odcieniach. Pozatem filce z aplikacjami, jedwab z filcem i ze słomką, kombinacje dwóch kolorów i materjałów. W każdymrazie i w tym roku widać w modzie wiosennej dążenie do osiągnięcia jaknajwiększej harmonji.

Z okazji zaręczyn naszego prezesa p. Leisera Nussbauma z p. Reginą Lieberówną z Kolbuszowej serdecznie gratuluje Stow. „Haszachar" w Kolbuszowej

Wesoły kącik

SALOMONOWY WYROK

W przedziale pierwszej klasy pociągu, dążącego z Marsylji do Paryża, wybucha gwałtowny spór pomiędzy dwoma podróżnymi.

Zjawia się konduktor.

Panie konduktorze — woła jeden ze spierających się, legitymując się kartą członka izby deputowanych — nie znoszę zimna, co zresztą nie jest dziwnem, wobec siedzącego życia, jakie prowadzę, a ten pan nie chce pozwolić na zamknięcie okna, co narazi mnie w końcu na zapalenie płuc!

— Dzięki Bogu, żeś pan tu się zjawił — odpowiada drugi jegomość, otyły i astmatyczny, oddychając ciężko. — Jestem senatorem i jadę na posiedzenie senatu. Jeżeli okno będzie zamknięte, to się uduszę!

Konduktor nie wie jak postąpić, nie chcąc narazić się ani posłowi, ani też senatorowi. Nagle jeden z podróżnych wtrąca się do sporu.

— Niech pan, panie konduktorze, uczyni zadość obu tym panom. Niech pan najpierw zamknie okno, aby pan senator mógł się udusić, a potem otworzy je, aby pan poseł zmarł na zapalenie płuc. Będziemy wówczas mogli spać spokojnie i wszyscy będą zadowoleni.

Regina Neuman	Mellech Reiss
Nowy Sącz	Mielec

zaręczeni w kwietniu 1927 r.

Wiadomości z kraju

Zjazd komitetu Ezry chalucowej Małopolski we Lwowie

Jak nam komunikują, odbędzie się w niedzielę 1 i w poniedziałek 2-go maja zjazd Ezry w Małopolsce. Na zjeździe będą omawiane sprawy przygotowania chalucowego, w szczególności mają zapaść decydujące uchwały w sprawie kooperatywy rolnej. Komitet Centralny Ezry na zach. Małop. reprezentować będą na zjeździe pp. Dr. L. Wanderer i Inż. B. Horowitz.

Rozwój Krynicy

Prace około przygotowania Krynicy do sezonu wiosennego i letniego są w pełnym toku. Gruntowny remont domu zdrojowego będzie ukończony na 1-go maja br. Oddano do użytku ukończoną właśnie w południowej części miasta halę targową; druga w części północnej jest w budowie. Ożywia się również znacznie ruch budowlany. Powstało szereg nowych domów prywatnych i zremontowano stare, wprowadzając w nich takie ulepszenia, jak np. dostarczanie wody ciepłej, w którą zarząd zdrojowisk po ostatnich instalacjach technicznych, może zaopatrzyć mieszkania prywatne. Na jesieni zostanie ukończony wielki hotel o 200 pokojach, budowany z funduszu pensyjnego T-wa urzędników prywatnych. Na sezon zaś bieżący dyrekcja kolei wzniesła na terytorjum dworca dom o 30 pokojach dla pracowników kolejowych, T-wo zaś „Złotego Krzyża“ we Lwowie zakupiło gotowy dom 24-pokojowy dla urzędników państwowych.

Należy wspomnieć też o ciągle przybywających szybach wiertniczych, które wydają znaczną ilość wody, zawierającej bezwodnik kwasu węglowego. W najbliższych dniach departament służby zdrowia wysyła do Krynicy komisję, która pobierze próby dla dokonania dokładnej analizy chemicznej wód źródlanych. Wogóle departament służby zdrowia nosi się z myślą stworzenia przy Państwowym Instytucie Farmaceutycznym stałej placówki dla badania wód zdrojowych.

Muzułmański ceremonjał pogrzebowy

W Warszawie odbył się onegdaj pogrzeb tragicznie zmarłej ks. Tarkowskiej. Pochowano ją według obrządku muzułmańskiego.

Stosownie do rytuału mahometańskiego zwłoki owinięte w płótno, wydobyto z trumny i złożono nad otwartym grobem. Za mullą stanęło w jednym rzędzie kilku jego współwyznawców i rozpoczęły się modły.

Uczyniono najpierw symboliczny ruch obu stopami, naśladujący zdjęcie obuwia, co u muzułmanów obowiązuje przy wstępowaniu na miejsce poświęcone. Mulla wswoim rytualnym turbanie na głowie, czynił podczas modlitwy nakazane ruchy obiema rękami, zbliżając je do uszu i twarzy. Inni muzułmanie powtarzali te ruchy i słowa modlitwy, odwróciwszy nakrycia głowy w tył.

Po skończonych modłach złożono zwłoki w grobie rozluźniono płótno, zawiązane nad głową i na ułożone wskos deski zaczęto sypać ziemię. Gdy wyrosła już mogiła, zatknięto na niej półksiężyc z drzewa i tablicę z napisem polskim: „Lejla Hanum z Glebowych księżna Tartakowska“.

OGLĘDZINY WARSZAWY PRZEZ MIN. SKŁADKOWSKIEGO. Od dnia 27 bm. p. Min. spraw wewn., gen. Składkowski, rozpoczął inspekcję sanitarną w Warszawie. Główna uwaga ministra skierowana ma być na przedmieścia, dzielnice fabryczne (Powiśle) i żydowskie, gdzie oględzinom podlegać będzie nietylko czystość ulic i wygląd zewnętrzny kamienic, ale też stan bruków, chodników, oświetlenia, wodociągów, kanalizacji, podwórzy, klatek schodowych, strychów, piwnic, ubikacji itd. Będą one poddane inspekcji z punktu widzenia hygjeny, bezpieczeństwa dla mieszkańców, oraz wyglądu estetycznego.

O ŻYDOWSKIE OGŁOSZENIA NA MIEJSKICH KIOSKACH REKLAMOWYCH. Poseł Hartglas interwenjował w ministerstwie spraw wewnętrznych w sprawie żydowskich ogłoszeń na miejskich kioskach reklamowych w Warszawie. Ministerstwo nadesłało odpowiedź, iż nie ma kompetencji uchylić zakaz, wydany przez Magistrat warszawski

WIELKA PIEKARNIA MECHANICZNA W WARSZAWIE. Magistrat warszawski przystępuje do budowy wielkiej piekarni mechanicznej. Koszta budowy są obliczone na 4,800.000 zł. Piekarnia będzie wypiekała 50,000 kilogramów chleba dziennie.

RADJO NA KOLEJACH. Ministerstwo komunikacji przystępuje w tych dniach do montowania w Warszawie i we Lwowie radjowych stacji odbiorczych i nadawczych na fale krótkie. Stacje te odznaczać się będą małemi wieżami antenowemi i mało skomplikowaną aparaturą, a przeznaczone zostaną wyłącznie do użytku kolejnictwa i lotnictwa. Próby na nowych stacjach rozpoczną się za trzy — cztery tygodnie.

GIGANTOFON RADJOSTACJI W POZNANIU. Podczas uroczystej inauguracji radjostacji w Poznaniu niebywałą sensację w całem mieście wzbudzał gigantofon ustawiony na Placu Wolności. Siła tego przyrządu jest tak wielka, że cały przebieg uroczystości, nadawany przez gigantofon słychać było nieomal w całem mieście, nie wyłączając przedmieść. Gigantofon radjostacji poznańskiej składa się z 11 wielkich głośników i słyszany jest w promieniu 6 kilometrów. Europa posiada dotychczas 3 gigantofony takiej mocy. Jeden znajduje się w Londynie, jeden w Wiedniu i jeden w Poznaniu.

ZGON W POCIĄGU. Nasz korespondent rzeszowski (Rad.) donosi nam: We środę o godzinie 2'10 po południu zmarł nagle na udar serca między Rogóżnem a Rzeszowem w wozie restauracyjnym pociągu pospiesznego Nr. 302, zdążającego w kierunku Krakowa kucharz N. Kuc, pochodzący z Krzeszowic. Wagon restauracyjny z pociągu wyłączono i przesłano następnym pociągiem do Krakowa do dezynfekcji. Zmarłego, który osierocił żone i troje dzieci, przewieziono do kostnicy w Rzeszowie.

SAMOBÓJSTWO 16-LETNIEJ DZIEWCZYNY. Fajga Blatt l. 16 córka majętnego kupca warszawskiego rzuciła się w celach samobójczych z okna 3-go piętra. Przyczyną samobójstwa ma być... kostjum, który rodzice nie chcieli samobójczyni sprawić.

PROKURATOR COFA OSKARŻENIE - OSKARŻONY ZOSTAJE ZASĄDZONY. W Warszawie odbył się proces przeciw p. Renie Klein oskarżonej o zniszczenie zobowiązania, wystawionego na sumę tysiąca złotych i niezapłacenie tej sumy swemu urzędnikowi. W trakcie rozprawy prokurator cofnął oskarżenie, Sąd natomiast wydał po naradzie wyrok, skazujący p. Klein na 3 miesiące aresztu i zapłacenie 1,000 zł. skarżącemu.

Z teatru, literatury i sztuki

— **Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.** Dziś w piątek i wszystkie dni następne do poniedziałku włącznie „Cyrano de Bergerac“, który staje się głównym sukcesem obecnego sezonu. Dziś w piątek kreuje rolę tytułową dyr. Nowakowski, Roksaną jest p. Hałacińska. Jutro dubluje tę rolę po raz pierwszy p. Hańska. Zresztą obsada premjerowa.

— **TEATR OPERETKA NOWOŚCI.** Dziś w piątek do wtorku 3 maja włącznie o godz. 8-mej wiecz. świetna operetka francuska Hervego „Nitouche“.

— **OŁOMUNIECKA OPERA CZESKA,** jedna z najświetniejszych reprezentacji operowych, której coroczne stagione w Wiedniu są prawdziwą sensacją artystyczną zjeżdża do naszego miasta na kilka dni i rozpocznie swoje występy w sobotę 7. maja br. w Teatrze przy ul. Rajskiej. Świetny zespół operowy złożony z 116 osób, obejmujący obok znanych czeskich solistów, własny chór, orkiestrę, i balet, przywozi ze sobą wspaniałe własne dekoracje, kostjumy i rekwizyta. Z oper dane będą narodowe opery czeskie, jak: „Sprzedana Narzeczona“, „Jenufa“, „Rusałka“, „Pocałunek“, oraz celem uczczenia setnej rocznicy śmierci mistrza L. v. Beethovena słynną operę „Fidelio“ Beethcvena.

— **XENIA BELMAS** wszechświatowa śpiewaczka, o której Louis Schneider znakomity krytyk paryski pisze: „P. Belmas nie tylko na scenie ale także i na estradzie czaruje swym cudownym sopranem, pełnym soczystego brzmienia, lekkim jak najdelikatniejsza koronka“ — wystąpi u nas tylko raz jeden, a to w niedzielę 1. maja br. w Starym teatrze. Program krakowski jest powtórzeniem programu koncertu paryskiego, na którym artystka była owacyjnie przyjmowana.

— **MIKOŁAJ ORŁOW** jeden z najświetniejszych pianistów, dobrze znany melomanom naszego miasta wystąpi w Starym Teatrze we środę 4. maja br Bilety są już do nabycia u J. Lipskiego, Sławkowska 8.

— **IGNACY MANN,** znakomity tenor, którego każdorazowy występ w Krakowie, wywołuje zrozumiałe zainteresowanie, wystąpi w Starym Teatrze w sobotę 30 bm. i wykona bogaty program.

— **ZWIĄZEK ARTYSTÓW PLASTYKÓW** (pl. św. Ducha 21). W sobotę dnia 30 bm. o godz. 8-mej wiecz. odbędzie się zebranie towarzyskie urozmaicone produkcjami muzykalno wokalnemi na które Zarząd zaprasza członków i stałych gości Związku. Osobnych zaproszeń nie wysyła się.

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

TEATR MIEJSKI IM. J. SŁOWACKIEGO
(pocz. o godz. 7'30 wiecz.)
Piątek: „Cyrano de Bergerac“.
Sobota: „Cyrano de Bergerac“.

TEATR POPULARNY NOWOŚCI
(pocz. o godz. 8 wiecz.)
Piątek: „Nitouche“.
Sobota: „Nitouche“.

REPERTUAR KINOTEATRÓW

WARSZAWA: „Pikowy as“.
REDUTA: „Jedynaczka szefa policji“, „Przeprowadzka z przeszkodami“, „Jezioro pięciu palców“.
SZTUKA: „Słowik hiszpański“.
PROMIEŃ: „Z rąk do rąk“ i „Szkoła flirtu“.
UCIECHA: „Faworyta Rotszylda“.
BAGATELA: „Człowiek z autem“.

KOMUNIKATY:

— **CEIREJ I CHALUC MIZRACHI** (Kupa 16). W sobotę dnia 30 bm. o godz. 5 pop. wygłosi odczyt rabin Meszulem Klieger n. t. „25-lecie pracy mizrachistycznej“. Goście mile widziani.

— **SENIOR K! „EMUNAH“** wzywa wszystkich A. H. i Burschów na Konwent, który odbędzie się w piątek dnia 29 bm. o godz. 8'20 wiecz. w lokalu własnym (Zielona 27).

— **ŻYD. AKAD. KOŁO KRAJOZNAWCZE** urządza w niedzielę dnia 1 maja wycieczkę do Bolechowic. Zbiórka przed dworcem o godz. 2 pop. Wyjazd godz. 2 min. 40. W razie niepogody, wycieczka odbędzie się w przyszłą niedzielę.

— **OD 80 LAT** apteka W. Borowskiego w Warszawie wyrabia pigułki przeczyszczające, uznane jako najskuteczniejsze wśród krajowych i zagranicznych. Pigułki te były wyrabiane pod nazwą „Reformackie“, lecz od lat kilku apteka p. Borowskiego wyrabia te same pigułki pod nazwą „PIGULKI PRZECZYSZCZAJĄCE“ apt. W. Borowskiego. Cieszą się one bezwzględnem zaufaniem cierpiących na obstrukcję, gdyż działają niezwykle skutecznie i łagodnie. 798

— **PRZEDOSTATNI DZIEŃ TURNIEJU WALK ZAPAŚNICZYCH W KINIE NOWOŚCI.** Dziś w piątek 29 bm. rozstrzygające walki aż do rezultatu; Pooshoff (Frankfurt) contra Prohaska (Czechosłowacja), Bajer (Bawarja) contra Neström (Szwecja).

— **CYRK WARSZAWSKI W KRAKOWIE.** Po raz pierwszy do Krakowa zawitał Cyrk Warszawski, który da cykl swoich sensacyjnych atrakcyj. W sobotę 30 bm. o godz. 8-ej wieczorem odbędzie się inauguracyjne otwarcie cyrku. Program składa się z 20 pierwszorzędnych numerów, na czele z dyr. Cz. Mroczkowskim, który zademonstruje mistrzowską tresurę rasowych koni angloarabów i wyższą szkołę jazdy. Cyrk postawi swoje własne namioty na placu przy 3 moście (ul. Starowiślna). Ceny miejsc popularne od 1 zł 20 gr do 6 zł. W niedzielę 1-go i we wtorek 3-go maja odbędą się 2 przedstawienia o jednakowym programie, dzienne o godz. 4-ej i wieczorowe o godz. 8-mej.

Solidarność

W bieżącym roku kryzysu posiada wzmożenie liczby szeklowców pierwszorzędne znaczenie. Nietylko dla uzasadnienia postulatów, które wystawić mamy wobec władzy mandatowej, jest rzeczą bezwzględnie konieczną, aby możliwie wielka ilość Żydów przez złożenie szekla zadokumentowała swą przynależność do organizacji sjonistycznej, lecz i dla pertraktacji oko ło rozszerzenia Jewish Agency i dla przyciągnięcia coraz dalszych kół dla dzieła palestyńskiego oznacza każdy szeklowiec wzmocnienie naszych pozycyj. Przedewszystkiem atoli — i o tem nie powinien nikt zapominać, kto ma zainteresowanie dla Palestyny — mogą chyba na si w Erec ciężko walczący i cierpiący bracia od nas spodziewać się, iż przynajmniej przez czyn szekla okażemy im naszą solidarność. Kto sam nie może iść do Erec Izrael, musi sobie jasno uświadomić, iż szekel jest jedyną możliwością wstąpienia przynajmniej ideowo w szeregi frontu palestyńskiego.

Dr. Aron Barth (Berlin).

KRONIKA

Wschód słońca 4 m. 11	Kwiecień 29 Piątek 27 Nisan 5687	Zachód słońca 18 m. 54

W sprawie ustawy dentystycznej

Generalna dyrekcja służby zdrowia przy ministerstwie spraw wewn. opracowała przed kilku miesiącami projekt nowej ustawy, regulującej jednolicie w całem państwie wykonywanie zawodu techniczno-dentystycznego, a niedawno ogłoszono w pismach codziennych, że ustawa ta w najbliższym czasie wejdzie w życie. Równocześnie polceila gen. dyrekcja województwom małopolskim wstrzymanie wydawania wszelkich koncesji techniczno-dentystycznych na podstawie obowiązujących dotychczas przepisów. Od tego czasu nic nie słychać o dalszyhc losach projektu, a tymczasem w województwach zalegają stosy niezałatwionych próśb o koncesje dentystyczne, z krzywdą dla petentów, którzy posiadając wszelkie wymogi nadaremnie szturmują władze wojewódzkie o załatwienie ich podań. Zainteresowani domagają się cofnięcia tego niebywałego w uporządkowanych stosunkach państwowych zarządzeniach.

Krwawa walka policji z bandytami

Od dłuższego czasu grasowała w powiecie ropczyckim zorganizowana szajka bandytów, która napadała w lasach na kupców oraz na zagrody włościańskie. Ubiegłego jeszcze roku urządzono pościg za członkami tej bandy i zastrzelono jednego z opryszków. Reszta tj. herszta bandy Paszko wraz z kilku osobnikami ukrywali się po lasach w sokołowskim. Ponieważ Paszko przed kilku tygodniami zaczął ponownie ze swoją bandą napadać na wsie koło Ropczyc, urządzono przed kilku dniami obławę celem ujęcia bandytów. Oddział policji otoczył chatę Farysa, gdzie ukrył się Paszko wraz z towarzyszami. Rozpoczęła się strzelanina i po trzech godzinach istnej walki karabinowej, zdobyto chatę. W izbie znaleziono trupa Paszki, a ranny Batek, członek bandy uciekł przez okno i ukrył się w lasach. Reszta bandytów podczas walki zbiegła.

—o—

— EGZEKUCJA 8 PROC. PODATKU OD LOKALI. Magistrat podaje do wiadomości, że wskutek reskryptu Izby skarbowej z dnia 15go marca 1927 przystępuje do egzekucji 8 procentowego podatku od lokali za I kwartał 1927 r. Wobec tego celem uniknięcia zapłaty znacznych kosztów egzekucyjnych płatnicy, którzy jeszcze wspomnianego podatku nie uiścili, winni to uczynić bezzwłocznie w głównej kasie miejskiej lub też zapomocą czeku Pocztowej Kasy Oszczędności.

Postulaty w sprawie rozwoju Krakowa

Konferencja w biurze wojewody Darowskiego.

Na zaproszenie wojewody Darowskiego odbyło się zebranie obywatelskie dla omówienia i skonkretyzowania potrzeb Krakowa, a w szczególności dla ustalenia wytycznych, mających na celu podniesienie Krakowa w życiu ogólno-państwowem. W zebraniu tem wzięli udział prezydent miasta Rolle z wiceprezydentami Sarem, Ostrowskim i Schneidrem, prezes dyrekcji kolei Barwicz, prof. U. J. Estreicher, prezes Izby skarbowej Greger, adw. Adolf Gross, poseł Holeksa, dyr. Banku hipot. Konderski, rektor U. J. Marchlewski, poseł Dr. Marek, senator Dr. Juljan Nowak, wiceprez. Izby handl. Peroś, red. Srokowski, poseł Dr. Thon, adw. Dr. Tilles, dyr. Związku przemysłowców Zborowski i prof. U. J. Zoll.

Obrady zagaił p. wojewoda Darowski, przedstawiając stanowisko rządu w stosunku do Krakowa, w szczególności zaś sprawy poruszone na konferencji wojewodów, o ile one odnosiły się do naszego miasta. Między innemi obszernie przedstawił sprawę rozszerzenia granic terytorjum województwa krakowskiego, w szczególności sprawę przyłączenia powiatu będzińskiego, miechowskiego, olkuskiego i części powiatu pińczowskiego do województwa krakowskiego. Jako drugą ważną i aktualną sprawę wskazał p. wojewoda odbudowę i rozbudowę dróg komunikacyjnych w związku z rozdziałem funduszu dla zatrudnienia bezrobotnych. Wkońcu oświadczył p. wojewoda, że rząd wbrew doniesieniom niektórych pism, **nie zajmuje nieprzychylnego stanowiska do postulatów Krakowa**, przeciwnie uznaje jego potrzeby i rolę kulturalno-polityczną, jaką ma do spełnienia w państwie.

Wywiązała się czterogodzinna ożywiona dyskusja, w której zabierali głos prawie wszyscy obecni, podnosząc różne postulaty i potrzeby Krakowa oraz dotychczasowe jego upośledzenie. Z najpilniejszych spraw, które poza rozszerzeniem województwa krakowskiego ku północy, uznano kwestję połączeń komunikacyjnych z resztą państwa, przedewszystkiem z Warszawą, więc jaknajrychlejszej budowy linji kolejowych: Kraków—Miechów—Kielce i Kraków—Wieliczka—Mszana, budowę dworca osobowego w Krakowie oraz skierowanie ruchu zagranicznego na południowy zachód na Kraków.

Obrady zamknął prezydent miasta Rolle zapewnieniem, że prezydjum miasta w celu ochrony interesów miasta Krakowa uwzględni nadal w najszerszej mierze wszystkie podniesione sprawy i postulaty oraz imieniem miasta i obecnych podziękował p. wojewodzie za zwołanie zebrania.

Fabryka makaronów przy ul. Mogilskiej spłonęła ub. nocy

Wczoraj nad ranem zaalarmował pełniący służbę na wieży Marjackiej miejską straż pożarną, że nad ul. Mogilską unoszą się kłęby dymu i widnieją słupy ognia. Zaalarmowana straż pożarna wyjechała na wskazane miejsce, gdzie zastała objęty już pożarem dach na fabryce makaronu w realności p. Adolfa Pflaumenhafta. Również ogień szalał w hali maszyn i suszarni, obejmując całe wnętrze fabryczne oraz zagrażając sąsiedniemu magazynowi drewnianemu i pobliskiemu 1-piętrowemu domowi mieszkalnemu.

Straż przystąpiła do akcji ratowniczej, która trwała przeszło 3 i pół godziny. Przy użyciu czterech linji wężowych udało się sąsiedni dom mieszkalny i magazyny uratować, natomiast hala maszyn i suszarnia padły pastwą płomieni.

Trzy motory, 18 pasów transmisyjnych i nagromadzony w suszarni w wielkiej ilości makaron uległy kompletnemu zniszczeniu. — Prawdopodobnie pożar powstał wskutek pozostawienia ognia w piecu, który służył do osuszania makaronu. Szkoda wynosi przeszło 100.000 złotych. Fabryka była ubezpieczona w jednym z włoskich zakładów ubezpieczeniowych na 6000 dolarów.

— KURSY RADJOTECHNIKI NA WYSTAWIE. W dniu wczorajszym rozpoczęły się na wystawie radjowej dwa kursy przysposobienia wojskowego młodzieży szkół średnich. Za inicjatywą komitetu wystawy i D. O. K. Kraków. Kursy będą trwać codziennie popołudniu pod kierownictwem oficerów wojsk łączności do 7 maja br. Po ukończeniu tych kursów odbędzie się egzamin wyszkolenia w radjotechnice, popis wobec publiczności. Codziennie rano zwiedzają wystawę szkoły średnie i powszechne przyczem młodzież przypatruje się także ćwiczeniom wojsk łączności. W sobotę i w niedzielę odbędą się dwa wielkie festyny na wystawie, urozmaicone koncertem przez megafony „Polskiego Radja“ i orkiestr wojskowych. — Czynne będzie koło szczęścia, na którem można wygrać aparaty i sprzęt radjowy.

— POŁĄCZENIA TELEFONICZNE Z CZECHAMI. Z dniem 1 maja zaprowadza się z Czechosłowacją połączenia telefoniczne między: Krakowem, N. Sączem, N. Targiem, Muszyną a Podolinec, Smerdzonką, Spiska Stara Ves, Stara Lubovna, Stropkov i Podobrady w Czechosłowacji.

— WAGON SYPIALNY KRAKÓW POZNAN. Z okazji Targów Poznańskich tj. od 1 maja do 11 maja 1927 włącznie będzie w myśl polecenia ministerstwa komunikacji uruchomiony w pociągu 409—410 kurs wagonu sypial nego między Poznaniem a Krakowem.

— PRZENIESIENIE BIUR URZĘDU WETERYNARYJNEGO. Z dniem dzisiejszym przeniesione zostały biura miejskiego urzędu weterynaryjnego z domu Larischa przy pl. WW. Swiętych do budynku miejskiego przy ul. Poselskiej l. 8 (t. zw. Estreicherówka). Wejście od ul. Poselskiej.

— B. POSEŁ STAPINSKI OSKARŻONY PRZEZ B. PREM. GRABSKIEGO. Na dni 10 i 11 maja br. rozpisana została w krakowskim sądzie okręg. karnym rozprawa przeciw b. posłowi Janowi Stapińskiemu i synowi jego Tadeuszowi, redaktorowi „Prawa Ludu“, oskarżonym o obrazę czci, popełnioną drukiem. Oskarżycielem jest b. premjer Grabski, przeciw któremu pp. Stapińscy na łamach „Prawa Ludu“ wystąpili z zarzutem, jakoby przyznał sam sobie z funduszów państwowych wysoką remunerację i wogóle krytycznie oświetlili jego gospodarkę pieniężną w ministerstwie skarbu. — Rozprawa ta, rozpisana już raz za czasu rządów p. Grabskiego, została wówczas odroczona celem przeprowadzenia dochodzeń, gdyż oskarżeni zaofiarowali dowód prawdy. W śledztwie zostali przesłuchani m. in. marsz. Rataj, posłowie Byrka i Michalski, którzy zeznawać mają także na rozprawie. Proces ten ze zrozumiałych powodów wywołał powszechne zainteresowanie. Pp. Stapińskich broni adw. Dr N. Oberländer.

— NAJECHANY PRZEZ SAMOCHÓD. We środe kierownik auta Nr. 5356 najechał na skrzyżowaniu ulic Starowiślnej i Dietlowskiej na przechodzącego Jana Brożka (lat 37) z Zielonek, wskutek czego Brożek doznał uszkodzeń na całem ciele a szczególnie na głowie. Poszkodowany Brożek udał się sam do domu, kierownik zaś samochodu zbiegł samochodem.

— ZAMACH SAMOBÓJCZY W HOTELU. Dnia 27 bm. wieczorem zabrało pogotowie ratunkowe z hotelu „Viktorja“ do szpitala Stefanję Chrobaczkową, żonę urzędnika kolejowego, która usiłowała odebrać sobie życie przez wypicie jakiejś trującej substancji. Powodem zamachu niesnaski rodzinne.

— DWA WŁAMANIA. Herman Teich zam. ul. Batorego l. 22 zgłosił do policji, że dnia 27 bm. włamano się do jego mieszkania zapomocą wytrycha lub dobranego klucza i skradziono mu garderobę nieustalonej na razie wartości. — Mateczny Antoni, właściciel zakładu kapielowego siarczanego w Podgórzu Bonarce, zgłosił, że ubiegłej nocy włamano się przez okno do jego zakładu i skradziono mu 20 kurków mosiężnych u wanien wartości 2.000 zł.

— CZYJE APARATY ELEKTRYCZNE? Dnia 27 bm. o północy przytrzymał policjant Czarnego Józefa (lat 36) z Górnej Suchej pow. Frysztak, który niósł 2 elektryczne aparaty automatyczne. Jak się okazało. Czarny aparaty te skradł przed 2 tygodniami nieznanemu właścicielowi na dworcu towarowym w Krakowie i ukrył je, a następnie wydobył z ukrycia i niósł celem sprzedaży.

Rząd rozpoczyna walkę z drożyzną zboża

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 28 4. Sin. Dziś wieczorem odbyła się u wicepremjera Bartla dwugodzinna konferencja z udziałem przedstawicieli ministerstwa skarbu, rolnictwa oraz przemysłu i handlu. Przedmiotem konferencji była sprawa nagłej i nieusprawiedliwionej zwyżki cen zboża w okręgach wielkomiejskich. Po dłuższej dyskusji uchwalono utworzyć specjalną organizację państwową pod przewodnictwem przedstawicie la ministerstwa spraw wewn. i przy współpracy przedstawicieli ministerstw przemysłu i handlu, skarbu oraz rolnictwa, celem zakupienia zagranicą większej partji żyta, które sprzedawane będzie w miarę potrzeby po cenie kupna. Akcja sprzedaży zboża ma się rozpocząć w Warszawie już w pierwszych dniach maja.

Poseł socjalistyczny do sejmu litewskiego skazany na śmierć

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Kowno, 28 4. (D) Przed trybunałem sądu polowego stanął dzisiaj poseł socjalistyczny do parlamentu litewskiego Pajaujas wraz z grupą działaczy socjalistycznych, oskarżony o próby wywołania przewrotu celem obalenia rządu Waldemarasa. Na rozprawie Pajaujas przyznał że zorganizował spisek mający na celu obalenie rządu. Po przeprowadzonej rozprawie trybunał skazał posła Pajaujasa i dwóch dalszych oskarżonych na karę śmierci przez rozstrzelanie, 7 oskarżonych skazanych zostało na karę więzienia, 12 uwolniono.

Skazani wniosą do prezydenta prośbę o ułaskawienie. która z pewnością zostanie uwzględniona dla uspokojenia ogromnie wzburzonej opinji publicznej.

Aresztowanie tajnego agenta sowieckiego w Wiedniu

Telefonem od naszego korespondenta.

Wiedeń, 28 4. (D) Policja wiedeńska aresztowała za afery oszukańcze rzekomego radcę poselstwa sowieckiego w Wiedniu. Aresztowany, jak stwierdzono nazywa się Bakunin, z pochodzenia Rosjanin, był w swoim czasie pomocnikiem Beli Kuhna. Miał on otrzymać od rosyjskiej Czeki polecenie kontrolowania usposobienia i tendencyj politycznych Rosjan, przebywających w Wiedniu.

———

NOWY RZĄD W AUSTRJI — BEZ WIELKICH ZMIAN.

Telefonem od naszego korespondenta.

Wiedeń, 28 4. (D) Kanclerz dr Seipel rozpoczął rokowania z przedstawicielami większości w sprawie ustalenia konturów przyszłego rządu. W kołach ponformowanych utrzymują, że w składzie rządu zajdą minimalne zmiany.

MOSKWA MIMO WSZYSTKO CZEKA NA ZAPROSZENIE.

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Ryga, 28 4. (D) Z Moskwy donoszą, że rząd sowiecki mimo wczorajszego oświadczenia biura prasowego przy sekretarjacie Ligi narodów, wstrzyma się z wysłaniem delegatów na międzynarodową konferencję gospodarczą aż do chwili otrzymania oficjalnego zaproszenia z Genewy.

Słychać, że w kołach moskiewskich panują jeszcze różnice zdań w sprawie wysłania delegatów sowieckich na konferencję genewską. — Tak np. Stalin jest zdania, że należy do Genewy wysłać obserwatora.

ANGLJA WOBEC KONFLIKTU WŁOSKO-JUGOSŁOWIANSKIEGO.

Londyn, 28 4, (L) Nowy ambasador włoski w Londynie Bordonaro odbył już dwie konferencje z Chamberlainem, który oświadczył, że Anglja nie chce spełniać roli niepożądanego pośrednika w sporze włosko-jugosłowiańskim o kwestję albańską.

Oświadczenie Mussoliniego w sprawie albańskiej

Londyn, 28. 4 PAT Odpowiedź Mussoliniego w kwestji albańskiej, która opóźniła się z powodu nieobecności Mussoliniego w Rzymie, nadeszła dziś do Londynu. Powiedziane jest w niej m. in.: Stosunki między Rzymem a Białogrodem nie doznały żadnej przerwy i jeżeli poseł jugosłowiański w Rzymie pragnie coś zakomunikować, będzie to przyjęte w bardzo przyjaznym i sąsiedzkim duchu. Tarktat zawarty w Tiranie został zawarty między Albanją a Włochami w pełni praw tych państw i przed jego ratyfikacją został obszernie omówiony przez parlament albański. Wobec tego, że nie dotyka on żadną miarą innych państw, nie może wchodzić w rachubę ponowne jego omawianie.

MASOWE EGZEKUCJE W PEKINIE.

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Londyn, 28 4 (L) Z Pekinu donoszą: Dziś o godzinie 1 popołudniu stracono z rozkazu Czang Tso Lina 21 komunistów chińskich, których ujęto w budynku ambasady sowieckiej podczas przeprowadzonej tam rewizji. Wśród straconych znajduje się także przywódca komunistów chińskich Li ta Czao.

Do tej pory przebywa jeszcze w więzieniu 30 komunistów, których również ujęto w ambasadzie sowieckiej. Nie ulega wątpliwości, że i tych nie minie mściwa ręka Czang Tso Lina.

—o—

DO CZEGO DOPROWADZIŁA PROHIBICJA?

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Nowy Jork, 28 4 (B) Jedno z największych towarzystw ubezpieczeniowych w Ameryce ogłosiło ciekawą statykę wypadków śmierci wskutek zatrucia alkoholem od chwili wprowadzenia ustawy prohibicyjnej. Okazuje się, że od chwili ukazania się billu o prohibicji alkoholowej śmiertelność w Ameryce wzrosła o całych 25 procent.

Najfatalniej sprawa przedstawia się w stanie Marriland, gdzie procent ludzi umierających wskutek zatrucia alkoholem jest zatrważający.

Humor zagraniczny.

AMERYKANSKIE PROPOZYCJE ROZBROJENIOWE

Mussolini: Z uwagi na swe specjalne położenie nie mogą Włochy zaakceptować amerykańskich propozycyj rozbrojeniowych.

(„De Amsterdammer“, Amsterdam).

Filmy cieszące się powodzeniem

Jedno z berlińskich wydawnictw filmowych rozpisało ankietę na temat „Jakie filmy cieszyły się w ostatnim sezonie największem powodzeniem“.

Z 1800 kinematografów, do których skierowano to zapytanie, odpowiedziało 483, a odpowiedzi są takie, że należy poważnie zastanowić się nad tem, czy krytyka filmowa, tak samo, jak krytyka literacka, nie stawia czasem zbyt wygórowanych wymagań i realizatorom scenarjuszy filmowych i czy w krytyce nie powinien być więcej, niż dotychczas uwzględniany element upodobań szerokiej publiczności.

Żaden z tych filmów, które poważna krytyka przyjęła z uznaniem i uznała za stojące wyżej ponad przeciętnym poziomem produkcji filmowej, nie doznał większego powodzenia u publiczności. Okazuje się, że uznanie, jakie spotyka film w wielkich, pierwszorzędnych kinoteatrach, niema nic wspólnego z jego rzeczywistą siłą przyciągającą dla mas publiczności kinowej.

Taki np. film, jak „Pancernik Potemkin“, posiadający szereg pierwszorzędnych walorów artystycznych, a które ma ponadto powodzenie wróżył pewien posmak sensacji politycznej (zacietka walka o zakaz wyświetlania) zyskał w klasyfikacji dwudzieste drugie miejsce. „Pani niechce dzieci“, również film stojący wysoko ponad przeciętnym poziomem komedji filmowej zdobył trzydzieste trzecie miejsce, a uznany za pierwszorzędny pod każdym względem „Hotel miasto Lwów“ — aż czterdzieste drugie.

Perłą sezonu, „szlagierem“ pod względem frekwencji i kasy był natomiast film „Nad pięknym modrym Dunajem“. który zdobył pierwsze miejsce. Po nim idą kolejno: „Burłak z nad Wołgi“, „Ben Hur“, „Krysia Leśniczanka“, „Krzyżowa droga kobiety“. „ Czar Walca“. „Kurjer carski“, „Handel żywym towarem“. „Faust“ „Cyrk Beely“, „Pat i Patachon na morzu“ itd.

Takie rezultaty przyniosła ankieta w Niemczech — u nas na pierwsze miejsce wysunęłyby się prawdopodobnie filmy awanturnicze z Harry Peelem, Tom Mixem i może niektóre szczególnie groteskowe i zwarjowane komedje amerykańskie. Nasz tłum jest bowiem mniej romantycznie nastrojony od tłumu niemieckiego.

Z orzeczeń Sądu Najwyższego

W ostatnim zeszycie „Głosu Prawa“ znajdujemy kilka orzeczeń Sądu Najwyższego o znaczeniu ogólniejszem, które z tego względu poniżej zamieszczamy:

1) Pracownik przemysłowy lub handlowy, który nie wykorzystał we właściwym czasie należnego mu na zasadzie ustawy z 16 maja 1922, Nr. 40, poz. 344 Dz. U. R. P. urlopu wypoczynkowego, nie może żądać dodatkowego wynagrodzenia, t. j. podwójnej zapłaty za czas niewykorzystanego urlopu, może jedynie żalić się u inspektora pracy (art. 5 ustawy) na brak ułożenia listy kolejności urlopów.

2) Przyczyna wypowiedzenia z art. 11 lit. a) ustawy o ochronie lokatorów znajduje zastosowanie także w wypadku, gdy najmobiorca, płacąc raty miesięczne komornego po sobie następujące, jednak w niższych kwotach, niż je ustawa oznacza, dopuścił do zaległości, równającej się wysokości dwóch po sobie następujących rat komornego.

3) Towar spólnika, złożony we wspólnem przedsiębiorstwie, ulega zajęciu za zaległy podatek przemysłowy, wymierzony od przedsiębiorstwa, bez względu na czas, w którym spólnik do przedsiębiorstwa przystąpił i swój towar w nim złożył.

(Orzeczenie to, oparte na artykule 92 ustawy o podatku przemysłowym, posiada dla życia handlowego bardzo doniosłe znaczenie).

4) Prawo najmu mieści w sobie zarazem prawo urządzenia w wynajętem mieszkaniu telefonu.

(To orzeczenie plenarne rozstrzyga w duchu liberalnym tę sporną dotychczas kwestję).

5) **Żądanie przerachowania na złote w złocie nie ma uzasadnienia w rozporządzeniu waloryzacyjnem z 14 maja 1924 r.**

(Orzeczenie to rozstrzyga zatem dyskutowaną gorącą w prasie kwestję, czy wierzyciel może żądać przerachowania na złote w złocie, czy też zadowolić się musi przerachowaniem na zwykłe złote obiegowe).

Z GIEŁDY

Giełda krakowska.

Kraków, 28. 4. Akcje niejednolite. **Dolar utrzymany.**

Na zebraniu giełdowem panowała tendencja niejednolita. Ruch duży przy żywem zainteresowaniu dla papierów ciężkich, z których Zieleniewski, Górka, Chybie i Chodorów przy silnym pokupie znacznych obrotach. Kursa prawie wszystkich papierów w stosunku do dnia wczorajszego niższe z wyjątkiem Górki, Azotów, Małopolskiego, Chodorowa i Żelaza, które utrzymały się na ostatnim poziomie. Pod koniec nastrój się nieco wzmocnił, mimo to kursa nie uległy większym zmianom. Ruch jako i obroty na ogół silne.

Z niekotowanych papierów robiono pozycjami Jaworznem 21.25—21.70, Lokomotywy 2.20—2.25, B. Polski 155, Nobel 5.10, Cegielski 45—46, Gazy Wschodnie 31.50—32, Tepege 0.30, Dolarówki 56, Nafta Polska 0.48—0.49, poż. konwersyjna 0.67. Poszczególne papiery w dużem zainteresowaniu, po koniec zebrania nieco mocniejsze. Ruch na ogół silny.

Dla walut i dewiz panowała tendencja utrzymana. Podaż ze zbliżającem się ultimem większa przy stosunkowo słabem zainteresowaniu. Obroty nieco żywsze. W Krakowie gotówka 8.92 i pół do 8.93, czeki bankowo 8.94 i pół do 8.95. Warszawa gotówka 8.92 1/4—8.92 3/4, czeki 8.94, Lwów gotówka 8.92 i pół do 8.93, czeki 8.94 i pół do 8.95. Katowice gotówka 8.93—8.93 i pół, czeki 8.95. B. Polski bez zmiany płacił za gotówkę 8.99, za czeki 8.91.

Akcje: Przemysłowy 0.25, Małopolski 0.35. Zarobkowy 19, 19.25. Tohan 0.67. 0.68, Pharma 1.60, Zieleniewski 21.75, 22.25. Trzebinia 0.67, 0.71. Górka 42.50, 43.50, Siersza górnicza 5.25, 5.40. Niemojowski 0.65. Azot 1.40. Elektrownia 16. Krakus 0.38, Chodorów 132, 134 Chybie 6.65. 6.75, Piasecki 15.50.

Giełda warszawska

Warszawa 28 bm. (PAT.) **Giełda waluty.**
Dolary 8·92, sprz. 8·94, kup. 8·90.
Londyn 43·45 sprz. 43·56, kup. 43·34
N. Jork 8·93, sprz. 8·95, kup. 8·91.
Paryż 35·05, sprz. 35·14, kup. 34·96
Praga 26·50 sprz. 26·56 kup. 26·44
Szwajcarja 172·07, sprz. 172·51 kup. 171·64
Włochy 48·10. 48·22. 47·98.
Wiedeń 125·88 sprz. 126·19 kup. 125·57

Papiery procentowe: Pożyczka kolejowa 103, 8 proc. pożyczka konwersyjna 99, 5 proc. pożyczka konwersyjna 67, premjówka dolarowa 54.60—54. Tendencja niejednolita.

Warszawa, 28. 4 PAT. Dyskont. 131.50, Handl. 8.75, 8.60, 8.65, Polski 154, 156.50, Zachodni 5.15 5, Zjedn. ziem. 4.30, 4.15, Zarobk. 95, Kijewski 92, Elektrownia 80, Siła i światło 124, Częstocice 3.40, 3.45, Gosławice 80, Cukier 5.25, 5.20, 5.30, Węgiel 108, 110, 109, Nobel 5.05, 4.90, 4.95, Cegielski 47.25, 47, Fitzner 7, Lilpop 26.50, 27.50, Modrzejów 10.30, 10.70, 10.50, Norblin 162.50, 163.50, Ostrowiec 85, Parowozy 0.89, Pocisk 3.55, 3.50, Ruudzki 2.10, 2.02, 2.05, Ursus 2.60, Zieleniewski 23, Starachowice 4.40, 4.10, 4.52, Żyrardów 20.50, 21.09, 20.50, Zawiercie 41, Borkowscy 3.80, Haberbusch 140, Spirytus 3.88, 3.75, 3.80.

Giełda lwowska

Lwów, 28. 4 (O.) Na dzisiejszem zebraniu giełdy tendencja z początku lekko zwyżkowa, pod koniec zamienia się na zwyżkę przy zupełnym braku towaru. Na dzisiejszej oficjalnej giełdzie akcyjnej zanotowano następujące transakcje: 8 proc. Listy dolarowe TKZ. 93 i pół proc., Bank Hipoteczny 1.20, Bank Przemysłowy 0.25, Chodorów 136—135.25, Chybie 6.55, Gazy wschodnie 31, Tespy 27.50, Zieleniewski 22. Za dolary płacono 8.92. Na dzisiejszej giełdzie zbożowej silna zwyżka, przy braku towaru. aZ pszenicę płacono 57—58, za żyto 43.75—44.75, jęczmień 33—34, owies 35.50—36

Giełda wiedeńska

Wiedeń d. 28 b. m. (P. A. T.). **Dewizy.**
Amsterdam 288·70 Belgrad 12·45. Berlin 168·15 Bruksela 98·80. Budapeszt 123·10. Kopenhaga 189·25. Londyn 34·4 . Madryt 125·15, Medjolan 37·80. Nowy Jork 709·15. Oslo 185·10, Paryż 27·77. Praga 20·97, Sofja 5·11, Sztokholm 189·70. Warszawa 79·12—79·62, Zurych 136·85. Amerykańskie 705·90. niemieckie 167·90 angielskie — —, polskie —·— —·—, szwajcarskie 136·15 czeskie 20·97. Węgierskie 128·55 —

Akcje: Zieleniewski 17·65. Silesja —·—. Fanto 11·30, Gal. karpaty 18·10. Galicja 149 Siersza 5·—, Bank małopolski —·— Bank Hip. —·— Tepege . — —

Giełda zurychska

Zurych, 28. 4 PAT. Paryż 20.37, Londyn 25.25 5/8, Nowy Jork 5.19 15/16, Belgja 72.28 3/4, Włochy 27.90, Hiszpanja 91.85, Holandja 208.02 i pół, Berlin 123 1/4, Wiedeń 73.15, Sztokholm 139.13 3/4, Oslo 134.18 3/4, Kopenhaga 138.87 i pół, Sofja 3.76, Praga 15.40, Warszawa 58.12 i pół, Budapeszt 90.65, Białogród 9.13, Ateny 6.97, Konstantynopol 2.65, Bukareszt 3.34, Helsingfors 13.11 1/4, Buenos Aires 220.25.

Giełda nowojorska

Nowy Jork, 28. 4 (AW). Warszawa 11.40. Londyn 485 3/4, Paryż 391 3/4, Wiedeń 14.07, Praga 396, Włochy 537, Belgja 13.90, Budapeszt 17.43, Szwajcarja 19.23 1/4, Helsingfors 252 i pół, Sofja 0.74, Holandja 40.01 i pół, Oslo 25.81, Kopenhaga 26.67, Sztokholm 26.76, Hiszpanja 17.55 i pół, Bukareszt 64, Berlin 23.70, Belgrad 176.

tajemniczej sztuki. Wówczas poświęcano dużo uwagi i czasu nauce improwizowania, stanowiącego osobną gałąź muzycznego wykształcenia. Oczywiście stopień i rodzaj improwizacji zależały

Postulaty Związku kupców w sprawie podatku obrotowego

Telefonem od naszego korespondenta.

Warszawa, 28 4. Sin. Dziś zjawiła się delegacja Związku kupców u dyrektora departamentu podatkowego p. Kostki, z którym omawiała sprawę zmiany rozporządzenia o podatku obrotowym, zgodnie z memorjałami przedłożonymi przez Związek kupców. P. Kostka oświadczył, iż posiada już przygotowany projekt, że w tej sprawie rozmawiać będzie jutro z ministrem skarbu i że prawdopodobnie już w sobotę zostanie wydane odpowiednie rozporządzenie.

Rada komisarzy ludowych w nowym składzie

Moskwa. 28. 4. PAT. Główny komitet wykonawczy Unji Sowieckiej wybrał wczoraj swoje prezydjum, składające się z 27 członków i z 6 przewodniczących, a mianowicie z Kalinina, Petrowskiego, Czerniakowa, Mussabekowa, Chodzajewa i Ajtakowa, jakoteż z sekretarzem Jenukidze i zatwierdził radę komisarzy ludowych w następującym składzie: Przewodniczący **Rykow**, komisarze ludowi dla spraw zagranicznych **Cziczerin**, wojny i marynarki **Woroszyłow**, komunikacji Rudzatak, poczt i telegrafów **Smyrnow**, inspekcji robotniczej i chłopskiej **Ordżonikidze**, pracy **Szmidt**, handlu **Mikcjan**, skarbu **Brjuchanow**, przewodniczący najwyższej rady gospodarczej **Knrdyszew**, kierownik administracji centralnej dla statystyki **Osiński.**

Straszliwa epidemja cholery w Bengalji

Dotąd zmarło 10000 ludzi.

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Londyn. 28. 4. (L) Z Kalkuty donoszą: Epidemja cholery w Bengalji rozszerza się z wielką szybkością. W ciągu b. miesiąca doniesiono już 10.000 wypadków śmierci. Liczą się z tem, że cyfra ta podwoi się w razie, jeżeli nie nastąpią rychłe deszcze i nie ograniczą dalszego rozszerzania się epidemji. Szczególnie w odległejszych dystryktach prowincji rozszerza się zaraza w sposób straszny. Ofiarą jej padły całe rodziny, liczne wsie są zdziesiątkowane. W Kalkucie samej jest sytuacja niepokojąca. W ubiegłym tygodniu zanotowano 120 wypadków śmierci.

———

Wulkany i gejzery jako źródła centralnego ogrzewania

Nie jest to kaczka dziennikarska, ani wiadomość zaczerpnięta z prasy amerykańskiej, lecz projekt, nad którym poważnie zastanawia się islandzki minister Thorlakson. Islandja miała dotychczas około 30 wulkanów i dużo wulkanicznych źródeł. Czynnych wulkanów jest obecnie siedem. Z czynnością tych wulkanów pozostaje w związku zjawisko wybuchających gorących źródeł o nader wysokiej temperaturze.

Otóż dzięki inicjatywie ministra opracowano plan wybudowania olbrzymiej sieci rur betonowych, zapomocą których można odprowadzić tę wulkaniczną wodę do stolicy, gdzie urządzone zostaną zakłady centralnego ogrzewania. Preliminarz jest już gotowy, a spodziewać się należy, że plan wkrótce zostanie zrealizowany, ponieważ przez zaoszczędzenie drzewa i węgli dużo się zyska.

W ten sposób człowiek ujarzmia — wulkany.

Dramaty rodzinne

Przed sądem w Brześciu rozegrał się proces przeciw Mindli Berman i jej synowi Jakóbowi. Mindla Berman oskarżona była o namawianie swego syna do zamordowania jej drugiego syna. Sąd skazał Bermanową na rok więzienia, a jej syna na 6 lat więzienia. Powodem morderstwa niesnaski na tle rodzinnem.

* * *

We wsi Białobereska pow. Kosów strącił niejaki Hubczak swą 14-letnią siostrę ze skały do Czeremoszu, za to, że odmawiała złożenia fałszywych zeznań w sądzie. Nad biedną dziewczynką pastwili się rodzice i bracia w okrutny sposób od dłuższego czasu.

Rodzina Hubczaków prowadziła z tamtejszym strażnikiem celnym Łucienkiewiczem, proces o rzekome zgwałcenie. Pragnąc go wygrać, namawiała 14-letnią Katarzynę Hubczak do złożenia fałszywych zeznań w sądzie.

Ta jednak nie uległa namowom, od tego więc czasu powstała do niej w rodzinie nienawiść.

„CI, KTÓRZY SIĘ ŚMIEJĄ I CI, KTÓRZY PŁACZĄ“

Pod tym tytułem wykład wygłosi red. **Dr M. Kanfer** we czwartek dnia 5 maja br. o godz. 7·30 wiecz. w Kollegium Wykładów Naukowych. Prelegent da historyczny rozwój humoru, pogląd na źródła komizmu, różnicę między satyrykiem a humorystą, między śmiechem a uśmiechem.

——o——

— Z ORG. MIZRACHI. W związku z 25-leciem org. „Mizrachi“ i akcją „Dnia Pracy“ na rzecz „Hapoel-Hamizrachi“ w Palestynie odwiedzi rabin Dr. Samuel Hirschfeld następujące miasta: 1 maja — Bielsko, 8 maja — Żywiec, 15 maja Cieszyn.

——o——

——o——

Odpowiedzi redakcji.

P. J. M KARPF, OŚWIĘCIM: Informacji udzieli Dr Henryk Winawer, Warszawa, Koszykowa 70.

DROBNE OGŁOSZENIA

RUTYNOWANY buchalter, biegły korespondent polsko-niem. i francuski, poszukuje zajęcia na 2—3 godz. dziennie za umiarkowanem wynagrodzeniem. Zgłoszenia do Adm. „N. Dziennika“ pod „R. Z.“.

HANDLOWIEC z branży galanteryjno-bižuteryjnej poszukiwany. Reflektuje się tylko na samodzielną siłę. Zgłoszenia: H. Gottlieb, Kraków, Jasna 2.

PRZYJMĘ posadę guwernantki lub wychowawczyni do dziewczynki (chłopczyka) kilkuletniej (go), na teraz lub na wakacje w domu żyd., najchętniej w obcem mieście lub na prowincji. Wiadomość pod „Guwernantka“ do Adm. „N. Dziennika“.

UCZNIA z dwuletnią praktyką drukarską poszukuje się. Zgłoszenia pod „Zaraz“ do Adm. „N. Dz.“.

POSZUKUJĘ korespondentki (ta) polsko-niemieckiej ze znajomością buchalterji. Reflektuje się tylko na siłę pierwszorzędną: Biuro techniczne Szajer, pl. WW. Świętych 8.

OSOBY inteligentnej, w średnim wieku, znającej gospodarstwo, do starszej pani poszukuje się zaraz. Wiadomość: Starowiślna 43, II piętro na prawo.

ZAGRANICZNA fabryka poszukuje we wszystkich miastach Małopolski zdolnych zastępców dla sprzedaży pierwszorzędnych wirówek do mleka wprost konsumentom. Zgłoszenia z podaniem referencyj i dotychczasowych czynności pod „Wysoka prowizja“ do Biura dzienników Scherera, Lwów, Pasaż Hausmana.

INTELIGENTNY były urzędnik państwowy (naczelnik stacji kolej.), lat 32, dobrze się prezentujący, wymowny, włada bardzo biegle językiem niemieckim i polskim, sumienny, obznajomiony z wszelkiemi czynnościami biurowemi, poszukuje posady od zaraz lub później, jako spedytor, korespondent polsko-niemiecki, podróżujący lub t. p. Świadectwa chlubne, referencje pierwszorzędne, wymagania bardzo skromne. Łaskawe zgłoszenia do Adm. „N. Dziennika“ pod „Pracowity“.

FOTOGRAF (Żyd) znalazłby dobre pole do pracy przez założenie zakładu fotograficznego w Krynicy.

UNIEWAŻNIAM zgubioną książeczkę wojskową na nazwisko Mellech Grünspan, ur. 1890, wydaną przez P. K. U. Nowy Targ.

Krem FEMY

— jest środkiem kosmetycznym sporządzonym na zasadach ściśle naukowych.

Krem Femy usuwa w ciągu 5—10 min. wszelkie owłosienie.

FEMY — nie posiada żadnych szkodliwych składników i nadaje się do użycia na całym ciele

FEMY — nie wywołuje zaczerwienienia ani podrażnienia naskórka i powoduje przy użyciu miłe uczucie chłodu

FEMY — nie posiada trudnej do usunięcia warstwy tłuszczu, lecz daje się łatwo zmyć zimną wodą. **Za dobry wynik gwarantujemy**

Aby zapobiec szybkości zarostu należy miejsce, na które działał krem **Femy** zmywać **MYDŁEM RADJOWEM FEMY** (Radium-Depilations Femy)

Żądać w aptekach, skł. aptecznych i drog.

Gener. zastępstwo na Polskę i w. m. Gdańsk

Hurtowa Perfumerja

A. Nelken i A. Mendelson

Warszawa, Nalewki 36. Tel. 144-82

ZA WSKAZANIE korzystnego miejsca na kancelarję adwokacką w mieście prowincjonalnem Zachodniej Małopolski wynagrodzę. Wiadomość: Lita Pari, Drohobycz, poczta.

POSZUKUJĘ do objęcia zaraz mieszkania z 3—4 pokoji z kuchnią, z komfortem. Zapłacę kilkuletni czynsz z góry. Informacji z grzeczności udzieli: Feiner, Dietlowska 54, II piętro.

Pryszcze i wągry

usuwa **Hydronal.**

Zalecany przez lekarzy. — Cena Zł 8·—

Dr. Caspary & Co., Gdańsk.

DOMY W BERLINIE i WROCŁAWIU

mogą być natychmiast sprzedane za **gotówkę**. Przeprowadzam ugodowe załatwienie sprzeczności kontraktowych, zaczepionych kontraktów kupna i **sprzedaży**, oraz dostarczam kapitałów potrzebnych do tego celu. Obejmuję również zarządy **domów**, **udzielam** znacznych zaliczek i przeprowadzam **pożyczki** hipoteczne. Informacje i porady prawne **na miejscu**.

Łaskawe zgłoszenia skierować:

Kraków: „Konfekcja“. Florjańska 28

Katowice: Skrzynka pocztowa 450

Bielsko: Moritz Felix „Konfekcja“

POTRZEBNA praktykantka do firmy Salomon Taschner w Krakowie, Rynek 10. Skład wyrobów szmuklerskich, guzików i koronek.

IZBA HANDLOWA i PRZEMYSŁOWA W KRAKOWIE

BIURO CELNE

Izby Handlowej i Przemysłowej w Krakowie

ul. Długa L. 1, I. p. — Tel. 3410a

UDZIELA informacyi celnych przy imporcie i eksporcie

REKLAMUJE błędy taryfowania i rachunków

PRZEPROWADZA rewizję dokumentów celnych, kwitów i deklaracyj oceń wykazując nadpłaty i niedobory

TARYFUJE próbki towarowe i wyznacza wysokość opłaty celnej.

BIURO CELNE otwarte codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 10-tej do 14-tej.

Opłaty wedle zatwierdzonej taryfy.

BIURO KOLEJOWE

Izby Handlowej i Przemysłowej w Krakowie

ul. Długa L. 1, II. p. — Tel. 3410b

udziela za ryczałtową opłatą roczną 50 Zł ustnie, telefonicznie lub pisemnie informacyj taryfowych oraz porady we wszystkich sprawach, związanych z ruchem kolejowym.

W szczególności podaje Biuro kolejowe stawki frachtowe na przewóz towarów na podstawie obowiązujących taryf polskich i zagranicznych, oraz udziela wyjaśnień we wszystkich kwestjach przewozowych.

Rewizję listów przewozowych uskutecznia Biuro kolejowe bezpłatnie, o ile frachty, przy których stwierdzono nadwyżki oddane będą Biuru do reklamacji.

Z uzyskanych kwot pobiera się na rzecz Biura:

20% od kwot, uzyskanych gotówką z tytułu zwrotu nadpłaconych należytości kolejowych lub od kwot, których dopłaty Zarząd kolejowy dodatkowo się domaga, a które na skutek interwencji Biura zostały odpisane, oraz od kwot uzyskanych z tytułu odszkodowania za przekroczenia czasu dostawy.

10% od uzyskanych gotówką kwot z tytułu wynagrodzenia za zbytek na wadze, za uszkodzenie lub zaginięcie przesyłek.

DO WSZYSTKICH ŻON i MĘŻÓW!

Są rzeczy, których sobie nie mówi najbardziej kochające się **małżeństwo**, a które bywają powodem kłótni, niesnasek domowych, a nawet rozwodów...

Najważniejszą z nich jest

niemiły zapach z ust

który czyni bliskość najbardziej nawet drogiego człowieka nieznośną, a który może nazawsze usunąć jedna tylko

FERMENTINA

niezawodny, stwierdzony przez największe powagi medyczne środek, przeciw zapachowi z ust.

Fermentina usuwa przykry **zapach z ust,** konserwuje zęby, wzmacnia dziąsła i czyni oddech przyjemnym.

Główny skład na Polskę: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, UL. LUBECKIEGO L. 5.

Do nabycia w aptekach, składach aptecznych i perfumerjach. **Cena Zł. 2·75 za sztukę.** W razie nieotrzymania należy zwrócić się do GŁÓWNEGO SKŁADU NA POLSKĘ. Zamiejscowym wysyła się po otrzymaniu z góry **Zł. 3.** lub **Zł. 3·50** za zaliczeniem.

WYSTRZEGAĆ SIĘ NAŚLADOWNICTW!

Przedstawiciele na oddzielne miasta na własny rachunek pożądani.

Praktykanta

z lepszego domu z ukończoną IV. gimnazjalną lub IV. wydziałową, przyjmie Dom Meblowy M. Pleszowski, Kraków, Mały Rynek L. 2.

Redaktor naczelny: Dr. W. Berkelhammer. — Red. odpow. Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7.